КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

автоматизації і інформаційних технологій

(факультет)

інформаційних технологій

(кафедра)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО АТЕСТАЦІЙНОЇ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО РІВНЯ «БАКАЛАВР»

на тему: «Дослідження реалізації моделі торгівлі на основі засобів імітаційного моделювання»

КАПЛАУХ БОГДАН ВАЛЕРІЙОВИЧ
(прізвище, ім’я та по батькові студента повністю)

Київ 2023 р.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

автоматизації і інформаційних технологій

___

(факультет)

інформаційних технологій

_____

(кафедра)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри ІТ
д.т.н., професор Цюцюра С.В.
_____
«___» _____20___ року

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДО АТЕСТАЦІЙНОЇ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО РІВНЯ «БАКАЛАВР»

на тему: «Дослідження реалізації моделі торгівлі на основі засобів імітаційного моделювання»

Виконав:студент 4-го курсу, групи КН-41

Спеціальності: 122 «Комп`ютерні науки ___.

Спеціалізація: _«Інформаційні управляючі системи та технології»
(шифр і назва напряму підготовки, спеціальності)

Каплаух Б.В.
(прізвище та ініціали)

Керівник _д.т.н., проф. Цюцюра С.В.
(прізвище та ініціали)

Рецензент _к.т.н., доц. Шабала Є.Є.
(прізвище та ініціали)

Київ, 2023 р.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Факультет: __автоматизації і інформаційних технологій
Кафедра:___інформаційних технологій
Освітній рівень: «бакалавр» за ОПП
Спеціальність:_122 «Комп`ютерні науки»
Спеціалізація:__Інформаційні управляючі системи та технології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри ІТ
д.т.н., професор Цюцюра С.В.
_____
„___” _____2023 року

З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ АТЕСТАЦІЙНОЇ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО РІВНЯ «БАКАЛАВР»

Каплаух Богдан Валерійович
(прізвище, ім’я, по батькові)

1. Тема роботи: Дослідження реалізації моделі торгівлі на основі засобів імітаційного моделювання
керівник роботи: Цюцюра Світлана Володимирівна, д.т.н, професор кафедри інформаційних технологій
затверджені наказом ректора КНУБА № 1811/2 від « 17» листопада 2022 р.
2. Термін подачі студентом роботи до захисту:_01.червня 2023____.
3. Вихідні дані до роботи _____
4. Зміст пояснювальної записки: Вступ 1. Аналіз предметної області та постановка задачі. Технічне завдання на розробку підсистеми. 2. Розробка інформаційного забезпечення. 3. Розробка програмного забезпечення. Тестовий приклад роботи програмного продукту. 4. Техніко-економічне обґрунтування розробки підсистеми (Бізнес-план)
5. Перелік презентаційно-інформаційних слайдів: 1. Системний аналіз технології проведення маркетингового дослідження для інтернет-магазину. 2. Організаційна структура інтернет-магазину. 3. Розробка концептуальної моделі предметної області. 4. Розробка даталогічної моделі. 5. Розробка фізичної моделі бази даних. 6. Програмне забезпечення системи. Тестовий приклад роботи програмного продукту.

6. Консультанти розділів атестаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта, представника комісії	дата	підпис
Техніко-економічне обґрунтування розробки підсистеми (Бізнес-план)	д.т.н. проф. Цюцюра С.В.		
Прийом програмного продукту	к.т.н., доц. Горда О.В.		

7. Дата видачі завдання: 15 лютого 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Р. 1. Аналіз предметної області та постановка задачі	Лютий 2023 р.
Р. 2. Розробка інформаційного забезпечення	Лютий 2023 р.
Р. 3. Розробка програмного забезпечення. Тестовий приклад програми	Березень 2023 р.
Р. 4. Техніко-економічне обґрунтування розробки підсистеми (Бізнес-план)	Квітень 2023 р.
Оформлення роботи	Травень 2023 р.
Направлення роботи на рецензування	Травень 2023 р.
Попередній захист роботи на кафедрі	Червень 2023 р.

Бакалавр _____ Ігнатов І.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник _____ Цюцюра С.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Каплаух Б. В,. «Дослідження реалізації моделі торгівлі на основі засобів імітаційного моделювання».

Атестаційна випускова робота бакалавра за спеціальністю: 122 «Комп'ютерні науки», спеціалізація: «Інформаційні управляючі системи і технології проектування». – Київський національний університет будівництва і архітектури. – Київ, 2023.

Розроблена підсистема автоматизації і управління діяльністю підприємства з продажу промислових товарів. Дана робота присвячена створенню імітаційної моделі торгівлі за допомогою програмного забезпечення AnyLogic. Отримані результати можуть бути корисні для трейдерів, інвесторів та дослідників ринків для покращення прийняття рішень та розробки оптимальних торгових стратегій.

Ключові слова: імітаційна модель, торгівля, AnyLogic, ринок, стратегії, симуляція.

SUMMARY

Kaplauch B. V., "Investigation of the implementation of the trade model based on simulation modeling tools."

Attestation thesis of a bachelor in the specialty: 122 "Computer science", specialization: "Information control systems and design technologies". - Kyiv National University of Construction and Architecture. - Kyiv, 2023.

A subsystem of automation and management of the activities of the enterprise for the sale of industrial goods was developed. This work is devoted to the creation of a simulation model of trade using the AnyLogic software. The purpose of the study is to study market behavior and the effectiveness of trading strategies under different conditions. The paper considers the process of creating a simulation model, including choosing the type of simulation, developing model components, setting parameters, and running simulation experiments. *Keywords:* simulation model, trading, AnyLogic, market, strategies, simulation.

ЗМІСТ

ВСТУП
АКТУАЛЬНІСТЬ
РОЗДІЛ 1: АНАЛІЗ ПРЕДМЕТНОЇ ОБЛАСТІ
1.1. Аналіз особливостей імітаційного моделювання
Постановка Задачі
1.2. Інформаційні технології імітаційного моделювання
1.3 Основні принципи імітаційного моделювання:
РОЗДІЛ II: РОЗРОБКА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
2.1 Вибір Методів Та Засобів Вирішення Задачі
2.2 РОЗРОБКА КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ МОДЕЛІ
РОЗДІЛ 3: РОЗРОБКА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. ТЕСТОВИЙ ПРИКЛАД ПРОГРАМИ
3.1 Створення моделі
Виведення результатів моделювання.
3.2 Реалізація моделі
3.3. Оптимізаційний експеримент
3.4 АНАЛІЗ АДЕКТВАНОСТІ ІМІТАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ
РОЗДІЛ 4: ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ РОЗРОБКИ ПІДСИСТЕМИ (БІЗНЕС-ПЛАН)
РЕЗЮМЕ
ПРОЕКТОВАНИЙ ПРОДУКТ АБО ВИД ПОСЛУГ
КОНКУРЕНЦІЯ
СТРАТЕГІЯ МАРКЕТИНГУ
ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ПЛАН
ЮРИДИЧНИЙ ПЛАН
ОЦІНКА РИЗИКУ ТА СТРАХУВАННЯ
ФІНАНСОВИЙ ПЛАН
СТРАТЕГІЯ ФІНАНСУВАННЯ
ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ВСТУП

Для багатьох підприємців питання щодо розвитку та оптимізації фірми є одним із найголовніших. Процеси, що відбуваються на фірмах, вельми складні. Адже вони пов’язані з дією багатьох факторів, мають дуже багато вхідних і вихідних параметрів, залежність між якими та їх взаємодію не завжди можна прослідкувати формальними методами. У наші часи, великого розповсюдження отримали малі та середні приватні підприємства, діяльність яких полягає у виготовленні корпусних меблів. Такі підприємства займаються відстеженням ринку матеріалів, що дозволяє постійно залишатись досвідченими в області меблебудування. Клієнтура таких фірм є досить непостійною. Адже вибір фірми, де людина збирається замовити меблі, залежить від багатьох факторів, починаючи із неофіційних рекомендацій, реклами наявних клієнтів та антиреклами конкурентів і закінчуючи обсягом продукції. Тому не виключені як можливості повернення клієнта з метою оформлення нового замовлення, так і можливості переходів клієнтів з одної фірми до іншої. Це робить необхідним поставити за мету дослідити дану проблему з точки зору моделювання [5].

Тобто *аналізом* цієї роботи є дослідження та реалізація моделі, що дозволяє змоделювати показники ефективності праці на підприємстві (фірмі), використовуючи раціональні методи організації процесів виробництва .

Об’єктом курсової роботи є імітаційна модель IT-підприємства “Ajax”. В даному випадку буде досліджено процес виготовлення техніки на фірмі.

Предметом реалізації є технологія дослідження даної задачі в програмному забезпеченні AnyLogic.

АКТУАЛЬНІСТЬ

Найбільш актуальною ця модель є для фірми, так як її реалізація дозволить симулювати роботу ще не існуючого підприємства і посприяє успішному запуску проекту. Також дані моделі можна використовувати при пошуку інвесторів. Звичайний бізнес-план являє собою сухі дані, часто неточні, він не може дати інвесторам повну картину проекту [1]. Однак, доповнений імітаційної моделлю бізнес-план, може дати потенційним інвесторам всю необхідну для прийняття рішення інформацію .

Фірма як об'єкт діяльності керування - хороший приклад системи високої складності, в якій елементи на вході і виході також є підсистемами великої різноманітності. Те, що з'єднує в наших фірмах вхід і вихід, наприклад люди, матеріали, машини, гроші, знаходиться в певних місцях як зовнішні фактори. Весь комплекс діяльності всередині фірми є складним видом добре злагодженої організаційної роботи всіх систем. Це і буде реалізовано в імітаційній моделі [7].

Завдання імітаційного моделювання фірми, така ж, як і у будь-якого моделювання - створити комп'ютерну систему, що відображає реальну. Систему, яку можна легко проаналізувати і змінювати параметри для вивчення впливу факторів.

Це заощаджує матеріальні ресурси фірми та продовжує її життя. При невикористанні імітаційної моделі, більшість підприємств піддавалось ризику краху більше, ніж при реалізації моделі перед самим запуском фірми та її діяльності.

РОЗДІЛ 1: АНАЛІЗ ПРЕДМЕТНОЇ ОБЛАСТІ

1.1. Аналіз особливостей імітаційного моделювання

Основна мета імітаційного моделювання полягає у створенні комп'ютерної моделі, яка дозволяє відтворити поведінку логістичної системи у віртуальному середовищі. Цей метод забезпечує можливість провести експерименти, аналізувати результати та приймати рішення щодо оптимізації логістичних процесів. В аналізі особливостей імітаційного моделювання логістичних систем слід розглянути наступні аспекти:

- Визначення цілей моделювання: Розкриваємо мету та завдання, які покладаються перед імітаційною моделлю логістичної системи. Це можуть бути питання про оцінку ефективності системи, планування ресурсів, аналіз ризиків тощо. Важливо чітко сформулювати цілі, щоб визначити обсяг та складність моделі.
- Вибір моделювання: Розглядаємо різні підходи до моделювання логістичних систем та виберіть найбільш відповідний метод імітаційного моделювання. Наприклад, можна використовувати агентне моделювання, дискретно-подійне моделювання або системну динаміку, залежно від характеристик досліджуваної системи. Визначення параметрів моделі: Встановіть основні параметри, що впливають на поведінку логістичної системи. Це можуть бути параметри, такі як час транспортування, пропускна здатність складських приміщень, час обробки замовлень, кількість працівників та інші фактори, які мають вплив на ефективність логістичної системи. Важливо провести аналіз та збір даних, які дозволять правильно визначити ці параметри [10].
- Розробка логістичних сценаріїв: Сформулюйте різні сценарії функціонування логістичної системи, які ви бажаєте дослідити. Наприклад, можна розглянути сценарії зі зміненими рівнями попиту, зміненими умовами постачання, різними режимами роботи працівників тощо. Це дозволить оцінити реакцію системи на змінні умови та знайти оптимальні рішення. Валідація та

верифікація моделі: Перевірте правильність і достовірність моделі шляхом порівняння результатів імітаційного моделювання з реальними даними або іншими методами аналізу. Важливо переконатися, що модель достатньо точно відображає поведінку реальної логістичної системи.

- Аналіз результатів: Оцініть результати моделювання та проведіть аналіз ефективності логістичної системи за допомогою імітаційної моделі. Визначте ключові метри, такі як час обробки замовлень, запаси, витрати на транспортування тощо, і проаналізуйте вплив різних факторів та стратегій на ці метри. Висновки та рекомендації: Зробіть висновки на підставі аналізу результатів і надайте рекомендації щодо оптимізації логістичної системи. Важливо підкреслити переваги та обмеження імітаційного моделювання, а також можливості його застосування для вирішення конкретних проблем логістичних систем.
- Обґрунтування вибору імітаційного моделювання: Поясніть, чому саме імітаційне моделювання є відповідним методом для аналізу логістичних систем. Виокреміть його переваги, такі як гнучкість, можливість детального моделювання різних аспектів системи, здатність враховувати нелінійні залежності та варіативність умов, а також здатність виконувати експерименти без реального впливу на систему. Важливість збору та аналізу даних: Підкресліть значення належного збору та аналізу даних для побудови точної імітаційної моделі. Обговоріть джерела даних, які можуть бути використані, такі як історичні дані про процеси логістики, розподілені дані, результати попередніх досліджень, а також методи обробки та аналізу даних [11].
- Визначення вхідних параметрів та змінних: Детально Розкриваємо вхідні параметри та змінні, які використовуються в імітаційній моделі. Це можуть бути такі фактори, як розмір попиту, швидкість обробки замовлень, пропускна здатність транспортних засобів, час доставки, витрати тощо. Поясніть, як ці параметри впливають на роботу системи та як вони враховуються в моделі. Стратегії моделювання та аналізу результатів: Опишіть різні стратегії

моделювання та аналізу результатів, які можуть бути застосовані в імітаційному моделюванні логістичних систем.

- Встановлення розміру імітаційної моделі: Визначте обсяг та розмір моделі, зокрема кількість логістичних вузлів, складських приміщень, працівників тощо. Обговоріть критерії визначення оптимального розміру моделі і вплив його на точність та обчислювальну складність. Визначення часової шкали моделі: Поясніть, яким чином вимірюється час у моделі, виберіть відповідну часову шкалу (наприклад, години, дні, тижні) і обговоріть, як це впливає на деталізацію та точність моделі.
- Розробка структури моделі: Опишіть структуру і компоненти імітаційної моделі, такі як логістичні вузли, транспортні маршрути, складські приміщення, працівники тощо. Розглядаємо способи забезпечення взаємодії між компонентами та передачі інформації. Встановлення алгоритмів та правил роботи системи: Опишіть алгоритми та правила, які використовуються в моделі для прийняття рішень щодо маршрутів доставки, розподілу ресурсів, призначення працівників та інших аспектів функціонування системи.
- Врахування стохастичності та випадкових подій: Розглядаємо можливість випадкових подій та стохастичного характеру деяких факторів, які можуть впливати на логістичну систему. Визначте методи врахування цих факторів у моделі, такі як використання випадкових чисел, розподілів ймовірностей тощо. Калібрування та валідація моделі: Опишіть процедури калібрування та валідації моделі, які допоможуть забезпечити її адекватність та точність. Проведіть аналіз реакції моделі на вхідні параметри та порівняйте результати з емпіричними даними або іншими джерелами інформації.
- Чутливість моделі до зміни параметрів: Визначте, які параметри моделі мають найбільший вплив на результати та ефективність логістичної системи. Проаналізуйте чутливість моделі до зміни цих параметрів та визначте критичні значення, при яких система може втратити ефективність. Інтеграція імітаційної моделі з іншими системами: Розглядаємо можливості інтеграції

імітаційної моделі з іншими інформаційними системами, такими як системи управління запасами, системи автоматизованого планування виробництва тощо. Визначте способи передачі даних та обміну інформацією між моделлю та іншими системами [12].

- Оцінка переваг та обмежень імітаційного моделювання: Обговоріть переваги та обмеження використання імітаційного моделювання для аналізу логістичних систем. Зверніть увагу на його потенційні переваги у порівнянні з альтернативними методами, а також на обмеження, пов'язані з точністю, обчислювальними вимогами та складністю моделі. Можливості оптимізації системи за допомогою моделювання: Розглядаємо можливості використання імітаційного моделювання для оптимізації логістичної системи. Порівняйте різні стратегії та рішення, що базуються на результати моделювання, і обговоріть їх можливі впливи на продуктивність та ефективність системи.
- Ризики та можливі сценарії помилок: Визначте потенційні ризики та помилки, які можуть виникнути під час імітаційного моделювання логістичних систем. Розглядаємо сценарії непередбачуваних подій, помилкових даних або невірно встановлених параметрів і обговоріть можливі шляхи їх управління та виправлення. Порівняння моделей та альтернативних методів: Порівняйте імітаційне моделювання з іншими альтернативними методами аналізу логістичних систем, такими як аналітичні моделі, статистичні методи або емпіричні дослідження. Визначте переваги та обмеження кожного підходу та обговоріть ситуації, в яких імітаційне моделювання є найбільш відповідним.
- Розгляд варіаційних сценаріїв: Проведіть аналіз різних варіаційних сценаріїв у моделі, таких як зміна вхідних параметрів, стратегій прийняття рішень або режимів роботи системи. Обговоріть вплив цих сценаріїв на продуктивність, вартість або інші показники ефективності системи. Визначення метрик та показників ефективності: Встановіть метрики та показники ефективності для оцінки результатів моделювання логістичної системи. Розглядаємо такі фактори, як час обробки замовлень, вартість доставки, запаси товарів,

задоволеність клієнтів тощо. Обговоріть методи вимірювання та аналізу цих показників.

- Розвиток та покращення моделі: Відзначте, що імітаційна модель логістичної системи є динамічним інструментом, який може бути вдосконалений та розвинений. Обговоріть можливі шляхи покращення моделі, включаючи розширення функціональності, вдосконалення алгоритмів, врахування додаткових факторів або впровадження нових стратегій прийняття рішень. Аналіз ризиків та сценаріїв управління кризовими ситуаціями: Розглядаємо можливі ризики та кризові ситуації, які можуть виникнути у логістичній системі. Розробіть сценарії управління кризовими ситуаціями та перевірте їх ефективність за допомогою імітаційного моделювання. Зверніть увагу на вплив кризових ситуацій на продуктивність, вартість та репутацію системи.
- Прикладний аспект моделювання: Розглядаємо практичний аспект використання імітаційного моделювання для аналізу логістичних систем. Визначте сфери застосування, такі як оптимізація маршрутів доставки, планування запасів, прогнозування попиту тощо. Розглядаємо успішні приклади впровадження моделей та їхні впливи на реальні логістичні системи. Контроль та оцінка якості моделі: Встановіть процедури контролю та оцінки якості імітаційної моделі логістичної системи. Розглядаємо методи перевірки стабільності, точності та надійності моделі. Обговоріть критерії прийнятності результатів моделювання та процедури їх перевірки [10].

Постановка Задачі

В даній роботі буде реалізована імітаційна модель , яка допоможе нам при дослідженні процесу виготовлення техніки даного IT-підприємства. Ми розглядаємо дану задачу на основі моделі підприємства, яка відображає реальну, її можна легко проаналізувати і змінювати параметри для вивчення впливу факторів, що дозволило би фірмі працювати ефективніше, краще організувати процес виробництва і навіть доставки. Пошук найбільш ефективних і надійних методів вивчення і прогнозування

розвитку цих процесів, особливо у галузі виробництва, і є метою даної роботи. Для досягнення цієї мети проведемо обстеження та аналіз предметної області, результатом яких є остаточна постановка задачі, розробляють концептуальну, логічну та фізичну моделі , специфікацію програмних модулів та їх алгоритми і графічні інтерфейси. Використовуючи це реалізуємо модель фірми.

1.2. Інформаційні технології імітаційного моделювання

Інформаційні технології імітаційного моделювання логістичних систем - це актуальна тема в сучасній логістиці, яка дозволяє досліджувати та аналізувати поведінку логістичних систем, їх оптимізацію та удосконалення за допомогою імітаційних моделей. Імітаційне моделювання - це метод дослідження складних систем, який полягає в створенні комп'ютерної моделі, що дозволяє імітувати функціонування системи в реальному часі. Цей метод використовують у багатьох галузях, включаючи логістику. Інформаційні технології імітаційного моделювання логістичних систем можуть бути застосовані для вирішення різних задач, таких як:

Оцінка ефективності логістичної системи. Імітаційне моделювання дозволяє визначити ефективність роботи логістичної системи, зокрема, рівень обслуговування клієнтів, час очікування на отримання товару, рівень запасів тощо. Прогнозування розвитку логістичної системи. Імітаційне моделювання дозволяє відтворити різні сценарії розвитку логістичної системи, оцінити їх вплив на роботу системи та визначити найбільш оптимальний варіант розвитку.

У відповідь на зростаючі вимоги ефективності, надійності та швидкості логістичних систем, інформаційні технології імітаційного моделювання набувають все більшого значення. Імітаційне моделювання дозволяє розглядати логістичні системи як складні динамічні системи, вивчати їх реакцію на зміни у вхідних параметрах, аналізувати різні сценарії та робити прогнози щодо їх функціонування [15].

1.3 Основні принципи імітаційного моделювання:

- Взаємодія компонентів: Імітаційні моделі логістичних систем враховують взаємодію між різними компонентами системи, такими як склади, транспортні засоби, постачальники, клієнти та інші. Вони враховують обмін інформацією, потоки матеріалів та ресурсів, координацію дій між компонентами для досягнення бажаного результату [16].
- Випадковість і невизначеність: Імітаційне моделювання дозволяє враховувати випадковість і невизначеність, які часто присутні в логістичних системах. Це можуть бути зміни в попиті, транспортні затримки, випадкові поломки обладнання тощо.
- Врахування часу: Часовий аспект є важливим в логістичних системах, оскільки вони працюють у реальному часі. Імітаційні моделі включають в себе динаміку часу, де події та процеси відбуваються відповідно до встановлених часових параметрів, що дозволяє аналізувати продуктивність системи в різних проміжках часу та визначати оптимальні режими роботи.
- Валідація та верифікація: Для того, щоб імітаційні моделі були достовірними та точними, необхідно проводити процедури валідації та верифікації. Валідація означає перевірку правильності моделі, її відповідності реальним даним та поведінці системи. Верифікація полягає в перевірці правильності реалізації моделі та відповідності її специфікаціям [17].
- Експерименти та сценарії: Імітаційні моделі дозволяють виконувати різноманітні експерименти та сценарії, що допомагають визначити оптимальні рішення та стратегії для покращення логістичних систем. За допомогою моделювання можна аналізувати вплив різних параметрів, розглядати альтернативні варіанти та знаходити оптимальні рішення для досягнення поставлених цілей.
- Аналіз результатів: Після завершення імітаційного моделювання проводиться аналіз отриманих результатів. Це включає оцінку ефективності системи,

виявлення проблемних аспектів, визначення пріоритетів для подальших вдосконалень.

- Оптимізація та планування: Інформаційні технології імітаційного моделювання допомагають в оптимізації та плануванні логістичних систем. Шляхом проведення експериментів і виконання різних сценаріїв моделювання можна знайти оптимальні рішення щодо розстановки ресурсів, вибору маршрутів, управління запасами та інших логістичних процесів. Такий підхід дозволяє знизити витрати, покращити ефективність та забезпечити оптимальне використання ресурсів.
- Прогнозування та стратегічне планування: Імітаційне моделювання дозволяє здійснювати прогнозування та стратегічне планування для логістичних систем. Шляхом аналізу даних, використання статистичних методів та імітаційних моделей можна прогнозувати попит на товари, необхідність в ресурсах, визначати оптимальні розклади доставок та розподілу ресурсів на майбутній період. Це дозволяє логістичним системам бути готовими до змін та забезпечувати ефективне планування своїх дій [18].
- Впровадження нових рішень: Імітаційне моделювання допомагає впроваджувати та оцінювати нові рішення в логістичних системах. Завдяки моделюванню можна оцінити вплив нових технологій, стратегій, політик на функціонування системи перед їх фактичним впровадженням. Це дозволяє зменшити ризики та забезпечити успішне впровадження нових рішень, спрямованих на покращення ефективності та результативності логістичної діяльності.
- Моделювання ризиків: Імітаційне моделювання дозволяє враховувати різні ризики, пов'язані з логістичними системами. Це можуть бути зміни в попиті, затримки в поставках, непередбачувані події чи катастрофи. Шляхом включення різних сценаріїв ризиків до моделі, можна оцінювати вплив таких факторів на ефективність та стійкість системи. Це допомагає виробити стратегії управління ризиками та підготуватися до них [19].

- Вдосконалення процесів: Інформаційні технології імітаційного моделювання дозволяють ідентифікувати слабкі місця та проблеми в логістичних процесах. Аналізуючи отримані результати моделювання, можна виявити обмеження, бутлнеки, зайві запаси чи недостачу ресурсів. На основі цих відомостей можна розробити стратегії та вдосконалення для оптимізації логістичних процесів, забезпечення швидкості, точності та вартісної ефективності.
- Валідація та тестування систем: Імітаційне моделювання дозволяє валідувати та тестувати нові логістичні системи або внесені зміни до існуючих систем. Шляхом віртуального відтворення системи у комп'ютерній моделі, можна перевірити ефективність та правильність функціонування системи перед її фактичним впровадженням. Це дозволяє зменшити ризики, пов'язані з впровадженням нових систем, та забезпечити їх оптимальну роботу.
- Дослідження і інновації: Імітаційне моделювання відкриває можливості для проведення досліджень та розробки інноваційних підходів у логістиці. Шляхом створення нових моделей, тестування альтернативних стратегій та виконання експериментів, дослідники можуть знайти нові способи оптимізації логістичних систем, вдосконалити їх процеси та досягти покращень. Це сприяє прогресу у галузі логістики і сприяє впровадженню нових інновацій.
- Управління змінами: Імітаційне моделювання може бути потужним інструментом для управління змінами в логістичних системах. Воно дозволяє передбачати наслідки та оцінювати вплив змін, таких як нові технології, процеси або стратегії, на систему в цілому. Це допомагає забезпечити гладкий перехід до нових рішень та забезпечити мінімальний вплив на логістичну діяльність [20].
- Вирішення проблем: Імітаційне моделювання може служити для вирішення конкретних проблем у логістичних системах. Шляхом створення моделей, включаючи деталізовані процеси та взаємодії, можна аналізувати та виявляти причини проблем та бутлнеків у системі. Це дозволяє розробити та

впровадити ефективні стратегії для вирішення цих проблем, покращити продуктивність та результативність логістичних систем.

- Взаємодія з іншими галузями: Імітаційне моделювання логістичних систем вимагає взаємодії з іншими галузями, такими як інформаційні технології, математика, статистика та інженерія. Використання імітаційних моделей потребує розуміння принципів цих галузей, їх методів та підходів. Така взаємодія сприяє обміну знаннями, розробці нових методів та підходів до моделювання логістичних систем, а також сприяє інтеграції різних аспектів для досягнення більш повного та точного відображення реальності [22].
- Вплив на прийняття рішень: Інформаційні технології імітаційного моделювання логістичних систем мають значний вплив на прийняття рішень. Результати моделювання надають змогу аналізувати різні альтернативи, оцінювати їх вплив та ризики, ідентифікувати найефективніші стратегії та забезпечувати обґрунтоване прийняття рішень. Це допомагає логістичним системам забезпечити оптимальність та результативність своєї діяльності.
- Розвиток та інтеграція нових технологій: Імітаційне моделювання логістичних систем сприяє розвитку та інтеграції нових технологій. Застосування інформаційних технологій, штучного інтелекту, блокчейну та інших інноваційних рішень дозволяє створювати більш точні та реалістичні моделі, а також використовувати передові методи аналізу даних для отримання цінної інформації.
- Впровадження економічного аналізу: Імітаційне моделювання логістичних систем дозволяє проводити економічний аналіз різних аспектів логістики. За допомогою моделей можна оцінити вартість операцій, розрахувати показники ефективності (наприклад, ROI - повернення інвестицій) та провести різні сценарні аналізи для зрозуміння фінансових наслідків рішень в логістиці. Це допомагає забезпечити оптимальне використання ресурсів та прийняття обґрунтованих економічних рішень.

- Підготовка кадрів: Імітаційне моделювання логістичних систем вимагає наявності кваліфікованих фахівців з інформаційних технологій, математики та логістики. Розробка та використання імітаційних моделей вимагає глибокого розуміння логістичних процесів, математичних методів, статистики, програмування та інших спеціалізованих навичок. Таким чином, цей підхід до моделювання сприяє розвитку та підготовці кадрів з високим рівнем експертизи в галузі логістики та інформаційних технологій [25].
- Забезпечення сталого розвитку: Імітаційне моделювання логістичних систем може бути використане для аналізу та вдосконалення екологічних, соціальних та економічних аспектів логістики. Воно дозволяє оцінити вплив логістичних процесів на навколишнє середовище, розробити стратегії зменшення викидів, оптимізувати використання ресурсів та покращити взаємодію.

РОЗДІЛ ІІ: РОЗРОБКА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

2.1 Вибір Методів Та Засобів Вирішення Задачі

Для реалізації першої моделі був обраний концептуальний метод моделювання. Для самої реалізації імітаційної моделі було обране середовище моделювання AnyLogic, оскільки це найбільш ефективний та зручний метод серед існуючих. Створення імітаційної моделі організації на стадії її планування зараз практично не використовується, як метод аналізу рентабельності і виявлення помилок планування. Хоча цей метод дозволяє беззбитково оцінити роботу підприємства і оцінити ризики запуску проекту. окрім цього в комп'ютерній моделі можна змінювати різні параметри, що впливають на роботу, тим самим, симулювати різні ситуації, які можуть відбитися на діяльності [2].

Моделювання це спосіб вирішення поставлених завдань за допомогою спрощеної моделі реального об'єкта. Моделювання дозволяє працювати з тими об'єктами, з якими робота в реальному житті неможлива або недоцільна через фінансові або трудових витрат [3]. Існують різні типи моделювання, але ми використаємо лише імітаційне, оскільки в ньому дуже багато переваг. Наприклад:

1. Візуалізація модельованого процесу допомогає краще зрозуміти взаємодію окремих частин проекту. Вона набагато інформативніша, багато помилок та недоліків процесу виявляють саме за допомогою візуалізації.

2. Модельний час – невід’ємна частина будь-якої імітаційної моделі. Всі процеси моделі так чи інакше відбуваються у часі, всі складові системи взаємодіють у часі. Можливість прискорити чи сповільнити модельний час відкриває великі аналітичні та оптимізаційні можливості. Наприклад, ми розробили логіку роботи системи упродовж однієї доби, прискоривши модельний час ми можемо побачити результати роботи за добу, місяць, рік.

3. При моделюванні реальних процесів майже немає лінійних алгоритмів. Процеси відбуваються з різними затримками у часі, у випадковій послідовності і

мають різні наслідки [4]. Це все є випадковими процесами, можливість їх реалізації робить модель більш реалістичною.

4. Можливість керування вхідними параметрами до початку роботи моделі чи у процесі роботи – одна із ключових переваг використання імітаційного моделювання для аналізу систем та процесів. Це дає можливість визначити опимальні параметри, за яких досягається максимальна ефективність роботи системи (процесів), визначити залежність між вхідними та вихідними параметрами.

5. Можливість надати результати роботи у різному вигляді (анімація, графіки, експорт у зовнішні файли) дозволяє інтегрувати модель в уже існуючу інформаційну систему, забезпечує високі презентаційні можливості, чого не можна сказати про таблиці та цифри.

Тобто моделювання – найкращий спосіб реалізації моделі фірми.

2.2 РОЗРОБКА КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ МОДЕЛІ

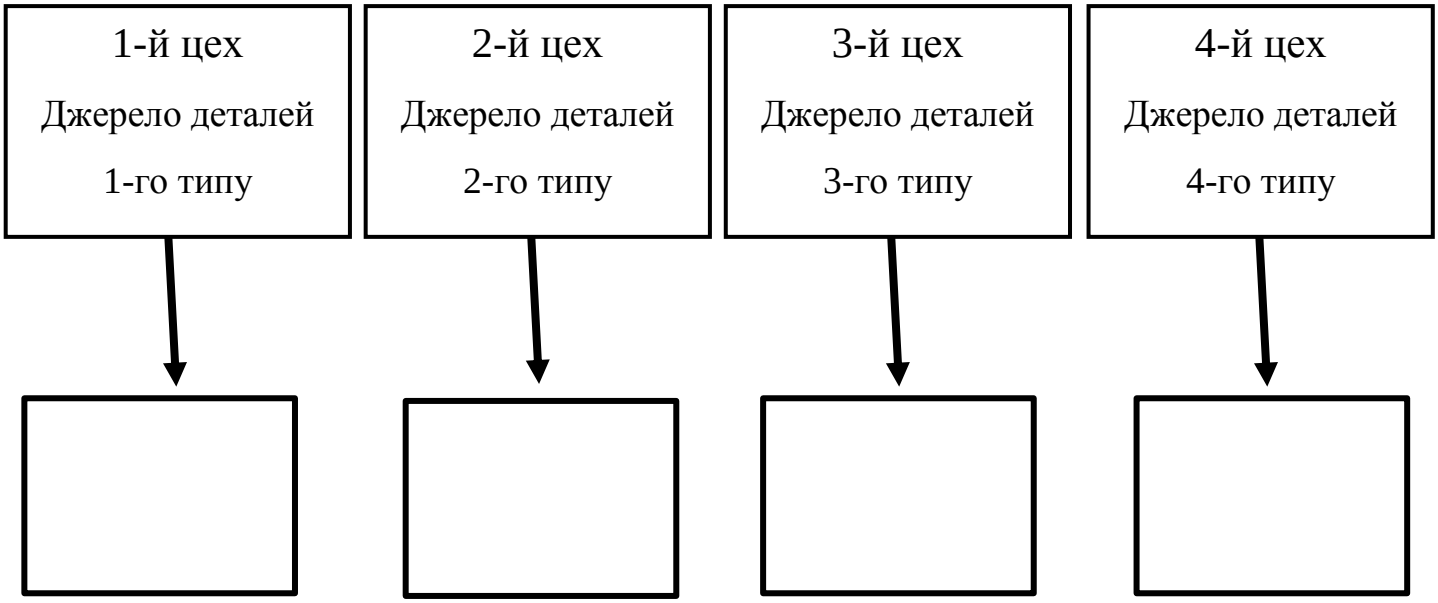

Підприємство має n1 цехів, які виробляють n1 типів деталей, тобто кожен цех виробляє деталь одного типу. Собівартості комплектуючих деталей *С*к1, *С*к2 , ..., *С*к*n*1. Вартості виготовлення деталей *С*изг1, *С*изг2 , ..., *С*изг*n*1 . Інтервали

випуску деталей T_1, T_2 , ..., T_n . З n1 деталей збирається один виріб. Перед складанням кожен тип деталей перевіряється на n11, n12, ..., n1n відповідних постах контролю. Тривалості контролю одного деталі T11, T12, ..., T1n. Вартості перевірки деталей Спр1, Спр2, ..., Спрn1. На кожному посту бракується q11, q12, ..., q1n% деталей. Забраковані деталі наступному пропроцесі складання не беруть участь і видаляються з постів контролю в брак. Ті що пройшли контроль, тобто не забраковані деталі надходять на один з n2 пунктів збирання. На пункті збірки одночасно збирається тільки один виріб. Збірка починається тільки тоді, коли є всі необхідні n1 деталі різних типів. Після складання виріб надходить на один з n3 стендів вихідного контролю. На одному стенді одночасно перевіряється тільки один виріб. Час перевірки Тп . Вартість перевірки одного виробу Ск. За результатами перевірки бракується q2% виробів. У такому виробі з ймовірністю q3% можуть бути забрако- вани m деталей. Ймовірності порядкових номерів з 1 ... n1 Рбл1 ... Рблn. Забракований виріб направляється в цех збірки, де браковані запчастини замінюються новими. Час заміни Тзам . Вартість заміни і-го запсастини Сзамі. Після заміни деталей виріб знову надходить на один зі стендів вихідного контролю. Ті що прошли стенд вихідного контролю надходять в відділ приймання. Час приймання Тпр одного виробу випадковй .Вартість приймання одного виробу СП. За результатами приймання бра- кується q4% виробів, які направляються знову на стенд вихідного контролю. Прийняті прийманням вироби направляються на склад підприємства.

РОЗДІЛ 3: РОЗРОБКА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. ТЕСТОВИЙ ПРИКЛАД ПРОГРАМИ

3.1 Створення моделі

Для реалізації даної моделі буде застосоване програмне забезпечення AnyLogic.

Етапи формування нової моделі та введення вихідних даних:

1. Створюємо модель на панелі інструментів.

2. У поле *ім'я моделі* вводимо Підприємство.

3. Вибираємо каталог, в якому будуть збережені файли моделі.

4. Створюємо область перегляду для розміщення елементів вихідних даних.

5. Перетягуємо елемент *область перегляду* і вводимо дані.

6. На сторінці *місцезнаходження* вводимо в поля ширину і висоту.

7. Перетягуємо елемент *прямокутник*.

9. Перетягуємо елемент text і перейменовуємо на *вихідні дані*.

10. Перетягуємо елемент *параметр* на елемент з ім'ям *вихідні дані*, розміщуємо і встановлюємо властивості цим елементам (Рис 2).

Рисунок 3.1 Розміщення елементів параметр

Виведення результатів моделювання.

Для виведення результатів моделювання використовуємо елемент *змінна*. Для

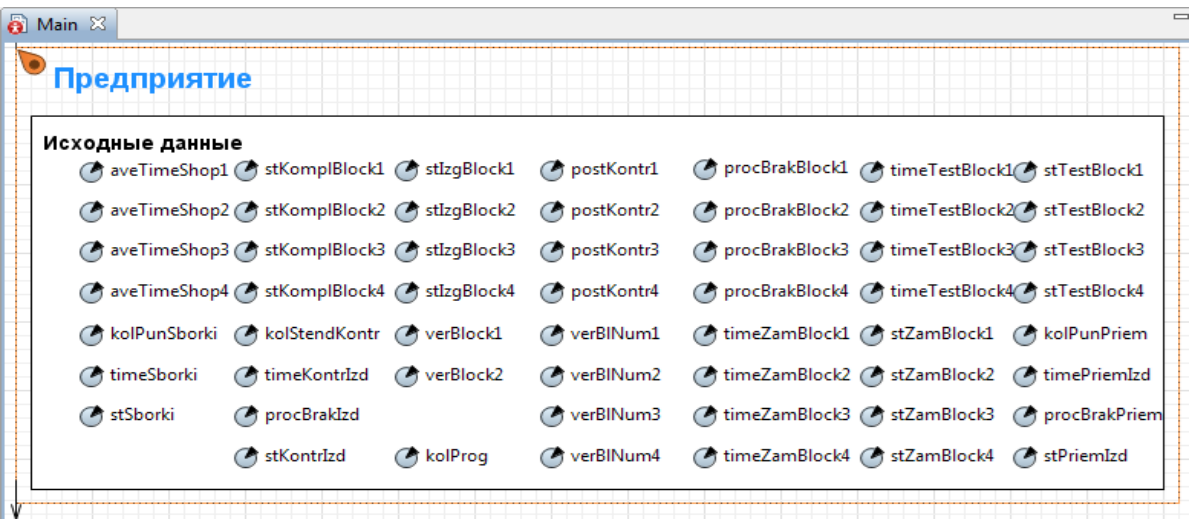

зручності огляду і аналізу результатів моделювання розділимо їх на дві групи. В першу групу включим дані про кількість підготовлених і забракованих деталей і виробів, до другої групи - вартісні показники функціонування підприємства.

1. Створюємо область перегляду для розміщення елементів *змінна*.

2. Перетягуємо елемент *область перегляду* називаємо його *результати*.

3. На сторінці *місцезнаходження* вводимо висоту і ширину.

4. Перетягуємо елемент *округлений прямокутник*.

5. Перетягуємо елемент text та вводимо дані про кількість підготовлених і забракованих деталей і виробів.

6. Перетягуємо елемент text і в вводимо показники використання пунктів підприємства.

7. Перетягуємо елементи змінна. Використовуємо копіювання. Додаємо їх і даємо їм імена .

8. Вирівнюємо елементи (Рис.3).

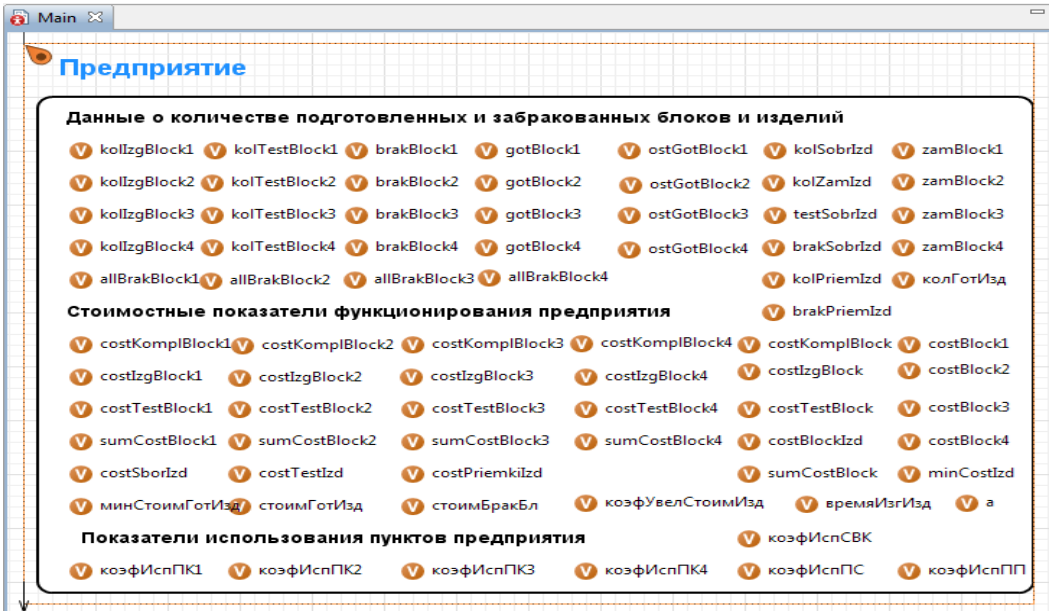

Рисунок 3.2 Розміщення елементів змінна для виведення результатів моделювання

3.2 Реалізація моделі

У подієву частину моделі включимо зазначені раніше сегменти згідно з поданням підприємства як системи масового обслуговування .

Модель буде містити три активних об'єкта, елементи яких не можуть фізично вміститися в область діаграми, у вікні презентації при виконанні моделі, тому використовуємо для кожного активного об'єкта елемент *область перегляду*. На далі після побудови всіх сегментів подієвої частини моделі організуємо перемикання між областями перегляду.

Створюємо область перегляду для розміщення сегментів подієвої частини моделі на діаграмі класу Main.

1. У палітрі виділяємо *презентація* і перетягуємо елемент *область перегляду*.

2. Переходимо на сторінку основні панелі *властивості*.

3. У полі *ім'я* вводимо Mainview.

4. На сторінці *місцезнаходження* вводимо ширину і висоту.

5. Перетягуємо елемент округлений прямокутник , у ньому ми розмістимо всі сегменти моделі(Рис.4).

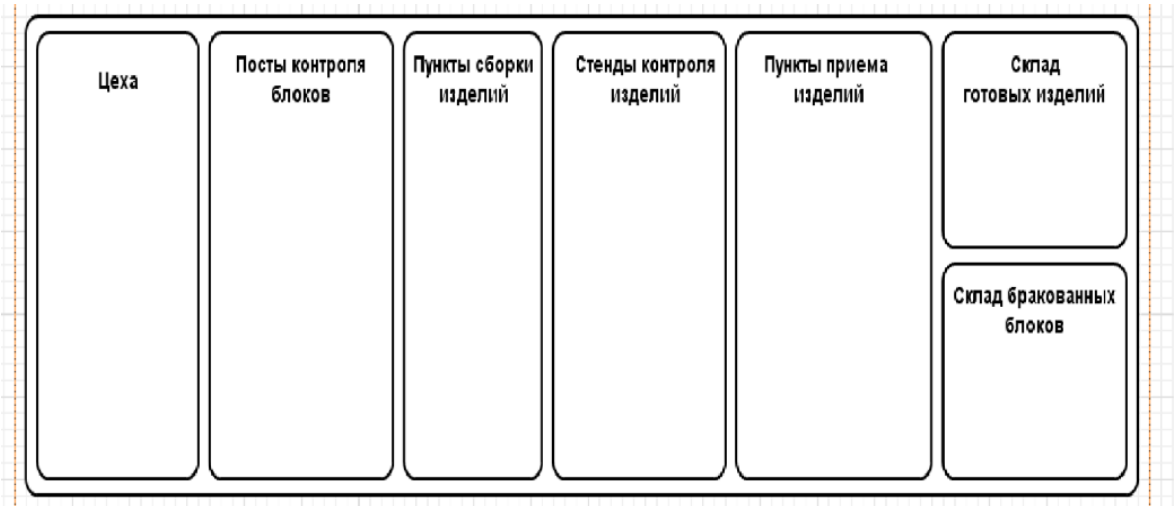

Рисунок 3.3 Розміщення сегментів моделі

Даний сегмент призначений для імітації роботи цехів, тобто виготовлення та випуску деталей через випадкові інтервали часу, рахунку кількості виготовлених деталей .

1. З бібліотеки моделювання процесів перетягуємо об'єкт Source на агент Main і розміщуємо в округленому прямокутнику з ім'ям *цехи*.

2. Для запису і зберігання параметрів деталей і виробів в додаткові поля заявок потрібно створити нестандартний тип заявки. Створюємо тип заявки Product.

3. У панелі *проект* клацаємо правою кнопкою миші на елемент моделі верхнього рівня дерева і виберіть в меню створити Java клас.

4. З'являється діалогове вікно *новий Java клас*. В полі *ім'я* вводимо ім'я нового класу Product.

5. У полі *базовий* клас вибираємо зі списку Entity в якості базового класу.

6. З'явиться друга сторінка *майстра створення Java класу*. Додаємо наступні поля Java класу, які будуть потрібні в подальшому при розробці моделі:

```
int numBlock;   int sign1;
int numBlBrak1;  int numBlBrak2;
int numBlBrak3;  int numBlBrak4;
double timeSbor;  double cost;
```

7. Залишаємо обраними прапорці *створити конструктор* і *створити метод toString*.

8. Клацаємо кнопку Готово. З'явиться редактор коду і автоматично створений код Java класу. Закриємо код.

9. Натискаємо правою кнопкою миші в панелі *проект* ,щойно створений, Java клас і в контекстному меню виберіть перетворити Java клас в тип агента.

10. З'явиться вікно с параметрами типу заявок Product.

11. Виділяємо об'єкт source. На сторінці Основні панелі *властивості* встановіть властивості .

Кожен цех має пости контролю деталей одного типу. Пости контролю призначені для прийому деталей з цеху, тестування їх, відправки справних деталей на пункти збирання виробів, а браку - на склад забракованих деталей.

Для розміщення об'єктів, що імітують роботу постів контролю деталей, створюємо новий тип агента *тест*.

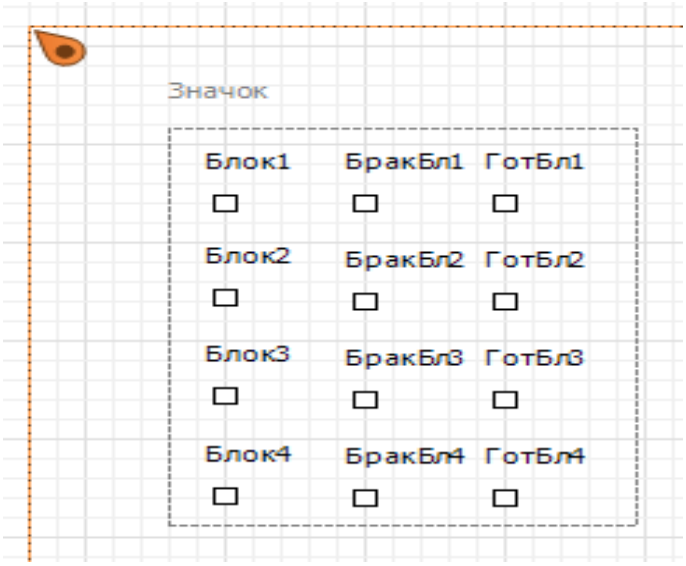

Рисунок 3.4 Розміщення елементів Порт на екземплярі агента Тест

1. На панелі Проект вибираємо Створити / Тип агента. Відкриється вікно Крок 1. Створення нового типу агента.

2. У поле *ім'я* задаємо ім'я нового типу агента Тест.

Створюємо область перегляду для розміщення об'єктів сегмента Пости контролю деталей.

Згідно із зазначеним раніше призначенням постів контролю деталей потрібно зробити так, щоб чотири типи деталей передавалися з цехів на свої пости контролю, чотири типи тестованих і виправних деталей надходили на пункти збирання виробів, а чотири типи забракованих деталей - на склад забракованих деталей.

Створюємо екземпляр нового типу агента Тест

1. Розміщуємо елемент Порт (Рис. 5).
2. Змінюємо властивості.

3. Копіюємо блок та розташовуємо ще 3 так, як вказано на малюнку вище.

4. Розташовуємо елемент Порт з ім'ям БракБл1.

5. Створюємо ще 3 блоки БракБл2, БракБл3, БракБл4.

6. Розташовуємо елемент Порт з ім'ям ГотБл1.

7. Створюємо ще 3 блоки ГотБл2, ГотБл3, ГотБл4.

8. На діаграмі Main екземпляр агента Тест, розміщуємо і з'єднуємо як на малюнку нижче (Рис. 6) .

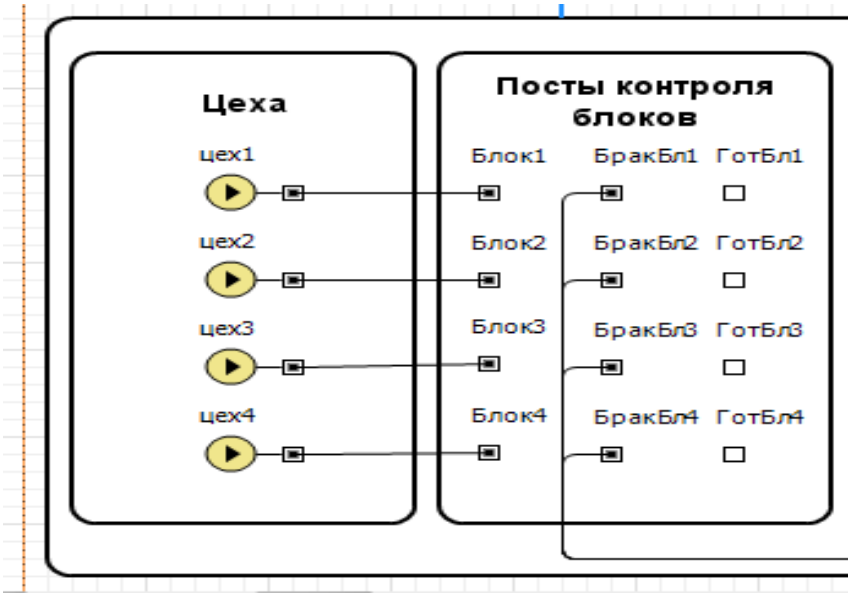

Рисунок 3.5 Приклад додавання елементу класу Test

9. Тест створено.

Для імітації роботи постів контролю блоків одного типу (одного цеху) нам потрібні об'єкти:

queue - імітація складу виготовлених цехом блоків;

delay - імітація часу тестування блоку;

selectOutPut - імітація процесу бракування блоків.

1. Перетягуємо прямокутник.

2. Зміюємо властивості Властивості

3. Додаємо на діаграму агента Тест об'єкти класу Queue.

4. У полі Тип заявки: Entity замінюємо Product.

5. Копіюємо об'єкт з ім'ям склІзгБл1 розміщуємо три об'єкти класу Queue (Рис. 6).

Додаємо на діаграму класу Test об'єкти класу Delay.

1. Розміщуємо об'єкт delay
2. Змінюємо Властивості .
3. Розміщуємо три об'єкти delay (Рис. 7).

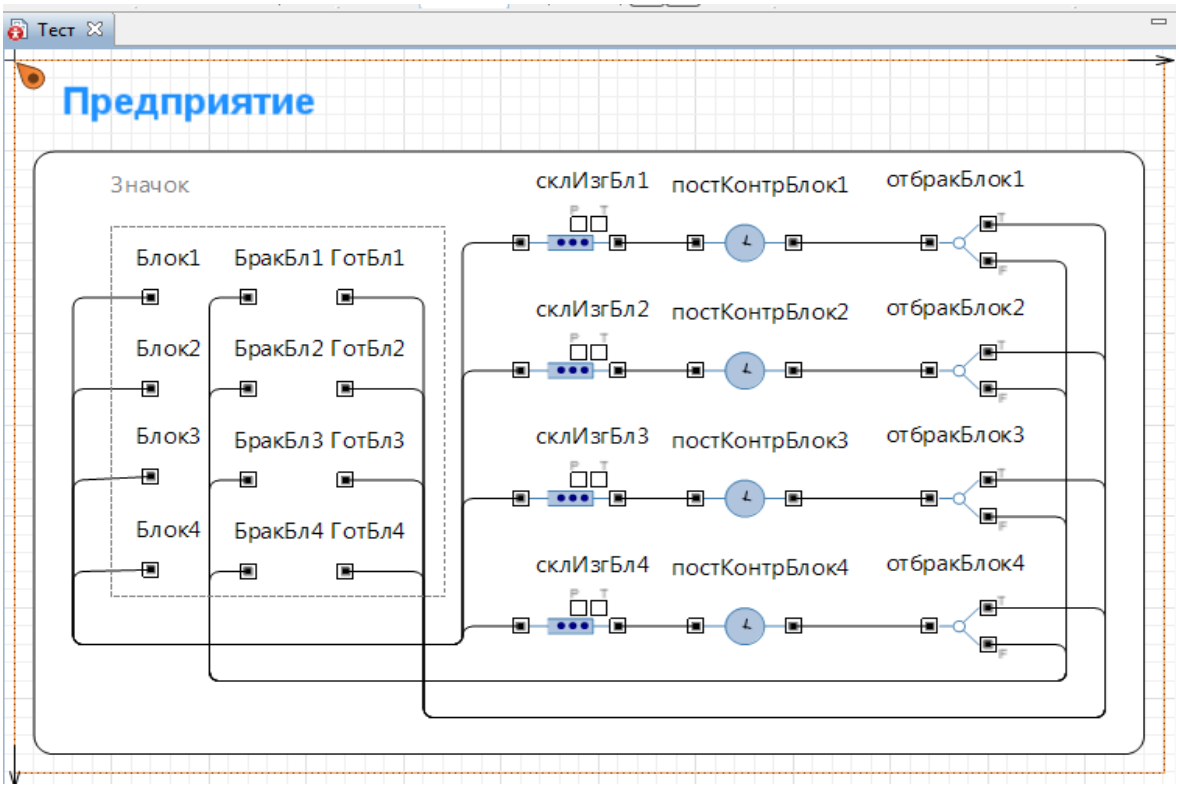

Рисунок 3.6 Розміщення елементів на діаграмі агента Тест

1. Змінюємо властивості Дії При виході.

Додаємо на діаграму Тест об'єкти класу SelectOutput.

1. Розташовуємо об'єкт selectOutput .

2. Змінюємо Властивості з ім’ям selectOutPut на ім'я ОтбракБлок1 (відбраковування блоків цеху 1).

3. Копіюємо об'єкт з ім'ям ОтбракБлок1 та вставляємо три об'єкти класу SelectOutput .

4. Змінюємо властивості.

7. З'єднуємо входи і виходи об'єктів діаграми агента

Код в властивість Дії При виході (true) введений для обліку, наприклад, для цеху 1:

gotBlock1 - кількості готових блоків цеху 1.

Код в властивості Дії При виході (false) забезпечує рахунок кількості

brakBlock1 забракованих блоків цеху 1.

В поле entity.sign1 записується 1 – ознака браку на постах контролю, а також одиниця записується в поле entity.numBlock1... entity.numBlock4. Це потрібно для роздільного рахунку забракованих блоків.

Пункти складання виробів призначені для прийому пройшовших тестування блоків з постів контролю, складання виробів з блоків, заміни забракованих блоків і відправки їх на склад забракованих блоків.

Для розміщення об'єктів імітації роботи пунктів збирання виробів створюємо новий тип агента Збірка.

Згідно призначенням пунктів складання виробів для зв'язку їх з іншими сегментами моделі необхідно мати:

чотири порти для прийому готових блоків з постів контролю;

порт - для відправки зібраних виробів на стенди контролю;

порт для прийому бракованих виробів з метою визначення та заміни в них забракованих блоків;

порт - для відправки забракованих блоків після їх заміни на склад

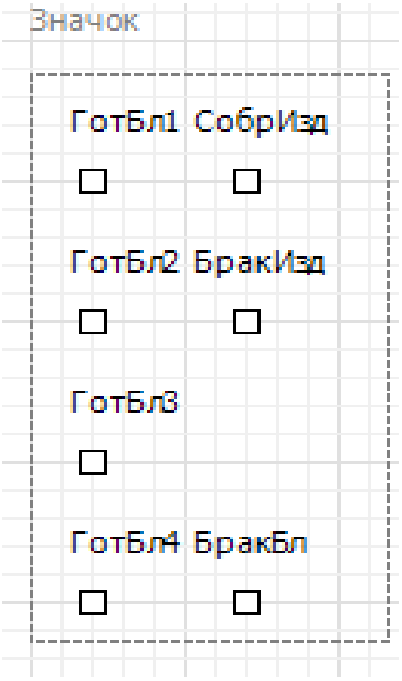

забракованих блоків (Рис.8).

Рисунок 3.7 Розміщення елементів Порт на діаграмі агента Збірка

Порт БракБл з'єднуємо з об'єктом sink сегмента Склад бракованих блоків (Рис. 9).

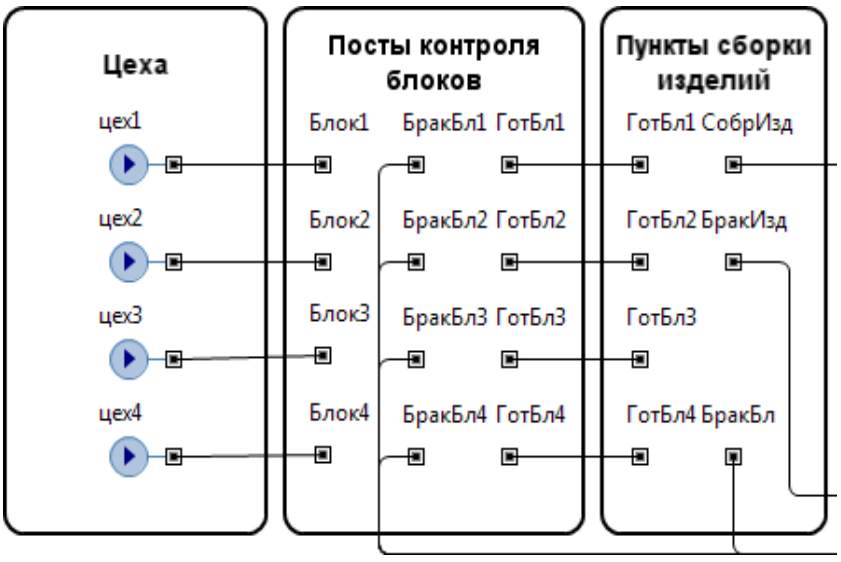

Рисунок 3.8 Приклад доданого екземпляру агента Збірка

Збірка виробу починається тоді, коли будуть готові чотири блоки (по одному кожного з чотирьох типів). Вважаємо, що час готовності блоків різний. Значить, потрібно використовувати такі об'єкти AnyLogic, які призначені для синхронізації

руху заявок (блоків). Об'єкти класу Match призначені саме для синхронізації руху двох заявок.

Після готовності чотирьох блоків для подальшої імітації процесу складання потрібно ці чотири заявки об'єднати в одну, і інтерпретувати її як виріб. У AnyLogic є об'єкти деяких класів, які дозволяють здійснити потрібне нам об'єднання. Застосуємо об'єкти класу Combine, що дозволяють з двох заявок отримати одну.

Процес об'єднання буде відбуватися по мірі готовності блоків, значить, на пункті збірки буде створюватися чергу, для імітації якої потрібно використовувати об'єкт queue.

Для імітації безпосередньо процесу складання слід взяти об'єкт delay, а для поділу потоку виробів на зібрані первинна і на вироби з заміною блоками після бракування - об'єкт selectOutPut.

Реалізовуємо частину сегменту імітації роботи пунктів збирання.

Об'єкти match і match1 забезпечують синхронізацію руху блоків 1 і 2, 3 і 4 відповідно. А об'єкти match2 і match3 - блоків 1 і 3, 2 і 4 відповідно. Таким чином, забезпесується синхронізація руху чотирьох блоків.

Вказівка властивості entity1 в об'єктах combine ... combine2 дозволяє отримати на виході спочатку combine, а потім combine2 заявку, яка імітує спочатку блок 1. Але тепер ця заявка буде імітувати виріб. Вироби після елемента пунктСборки поділяються на два види: зібрані вироби первинно (entity.sign1 = 0) і вироби з заміненими блоками (entity.sign1 = 2) (Рис. 10).

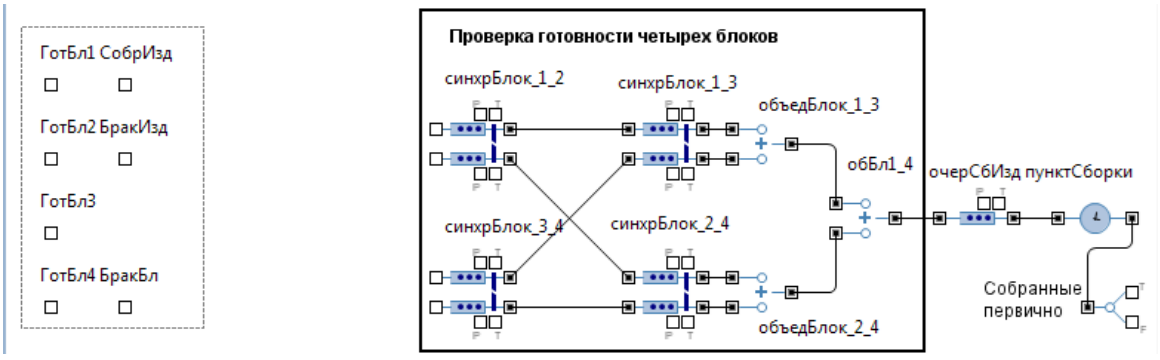

Рисунок 3.9 Фрагмент сегмента імітації роботи пункту збірки

Браковані вироби надходять через порт БракИзд. У заявці, що імітує такий виріб, поле etity.sign1 = 2. В одному з полів etity.numBlBrak1 ... etity.numBlBrak4 цієї ж заявки також записана одиниця. Запис зроблено при відбракування на стендах контролю або пунктах прийому виробів. Для визначення, який з блоків 1 ... 4 забракований в виробі, потрібно використовувати об'єкт selectOutput5.

Готові блоки надходять через порти ГотБл1 ... ГотБл4. Тому їх треба було б поєднати з відповідними входами об'єктів match ... match1. Але в забракованих виробів потрібно замінити якийсь із блоків. Значить, в разі наявності забракованого вироби має бути спрямовано з вступників блоків відповідний блок на заміну. Зробити це можна з використанням об'єктів selectOutPut. Кожен порт ГотБл1 ... ГотБл4 з'єднати з входом відповідного об'єкта selectOutPut. Таким чином, з виходів true готові блоки будуть направлятися для первинної збірки виробів, а з виходів false - для заміни бракованих блоків.

Для подальшої реалізації процесу заміни блоку потрібно об'єднати дві заявки - імітує забраковане виріб і імітує блок для заміни - в одну заявку. Використовуємо об'єкти combine. Виходи об'єкта selectOutput5 з'єднати з входами delay, а вихід кожного з них - з першими входами об'єктів combine. З виходів об'єктів combine заявки, що імітують вироби для заміни блоків, направляються в чергу очерСбИзд на вході безпосередньо пунктів складання виробів пунктСборки.

Вироби після пунктів збирання поділяються на два потоки. Зібрані первинно вироби з виходу true об'єкта selectOutPut направляються на стенди контролю, тому цей вихід потрібно з'єднати з портом СобрИзд.

Виріб з заміненим блоком потрібно направити на стенди контролю. У той же час його потрібно врахувати, як забракований блок і відправити на склад забракованих блоків. Значить, необхідно з однієї заявки зробити дві. Для цього використуємо об'єкт split. Один вихід цього об'єкта з'єднуємо з портом БракБл, а інший - з портом СобрІзд (Рис.11).

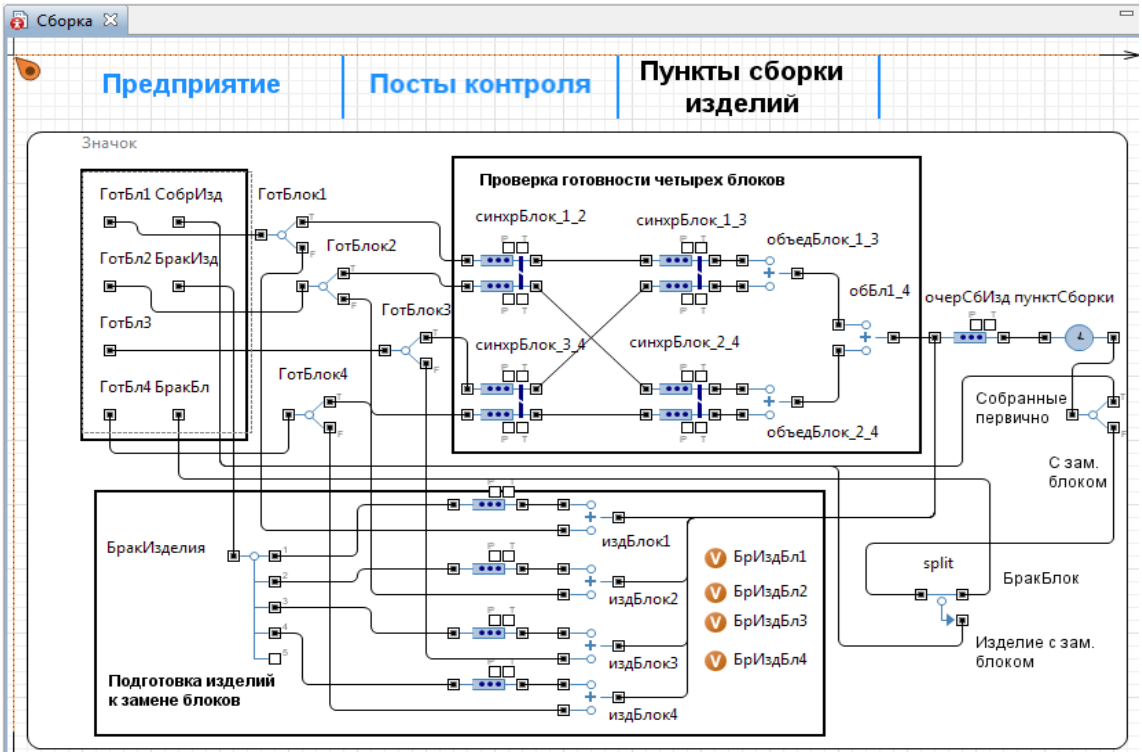

Рисунок 3.10 Сегмент імітації роботи пунктів складання виробів.

3.3. Оптимізаційний експеримент

Стенди контролю виробів призначені для прийому первинно зібраних виробів і виробів після заміни забракованих блоків, безпосередньо процесу контролю виробів, відправки пройшли контроль виробів на пункти прийому, забракованих виробів - на пункти збирання, а також для прийому забракованих виробів з пунктів прийому виробів.

На стендах контролю виробів, внаслідок нестачі ресурсів, буде створюватися чергу, для імітації якої використаємо об'єкт queue. Для імітації безпосередньо процесу контролю виробів, тобто витрат часу на його проведення, використуємо об'єкт delay.

За результатами контролю деякі вироби будуть визнані браком. Для відбракування виробів потрібно застосувати об'єкт selectOutput (Рис.12).

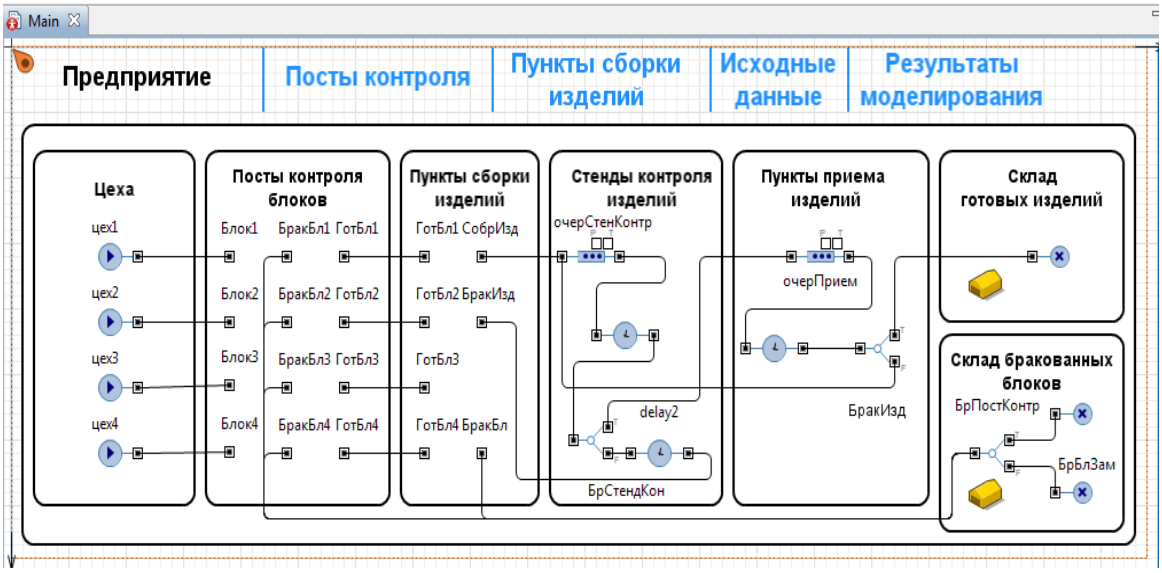

Рисунок 3.11 Діаграма агента Main з елементами всіх сегментів.

Пункти прийому виробів призначені для прийому минулих стенди контролю виробів, безпосередньо прийому виробів, відправки минулих прийом виробів на склад готових виробів, а забракованих виробів - на стенди контролю.

На пунктах прийому буде створюватися чергу, для імітації якої використовуйте об'єкт queue.

Для імітації безпосередньо процесу прийому виробів використється елемент delay.

За результатами контролю деякі вироби будуть визнані браком. Для відбракування використовуємо об'єктом selectOutput.

3.4 АНАЛІЗ АДЕКТВАНОСТІ ІМІТАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ

Реалізувавши дану модель, можна зробити висновок, що необхідно збільшити число пунктів збирання для збільшення *виробництва* виробів.

З метою зменшення *витрат* на виробництво виробів доцільно зменшити число ПК1, оскільки вони завантажені приблизно на третину (0,315 ... 0,398) в перших трьох експериментах і на дві третіх (0,598) в останньому четвертому експерименті. Також можна зменшити число ПК4.

Кількість зменшення браку вирішується шляхом навчання персоналу і закупці якісних матеріалів.

Це дозволило скорегувати виробничу програму і фінансову модель. Після коригування виробнича потужність підприємства збільшилася майже в три рази, а фінансові результати більш ніж в три рази. Таким чином, можна сказати, що був проведений реінжиніринг підприємства.

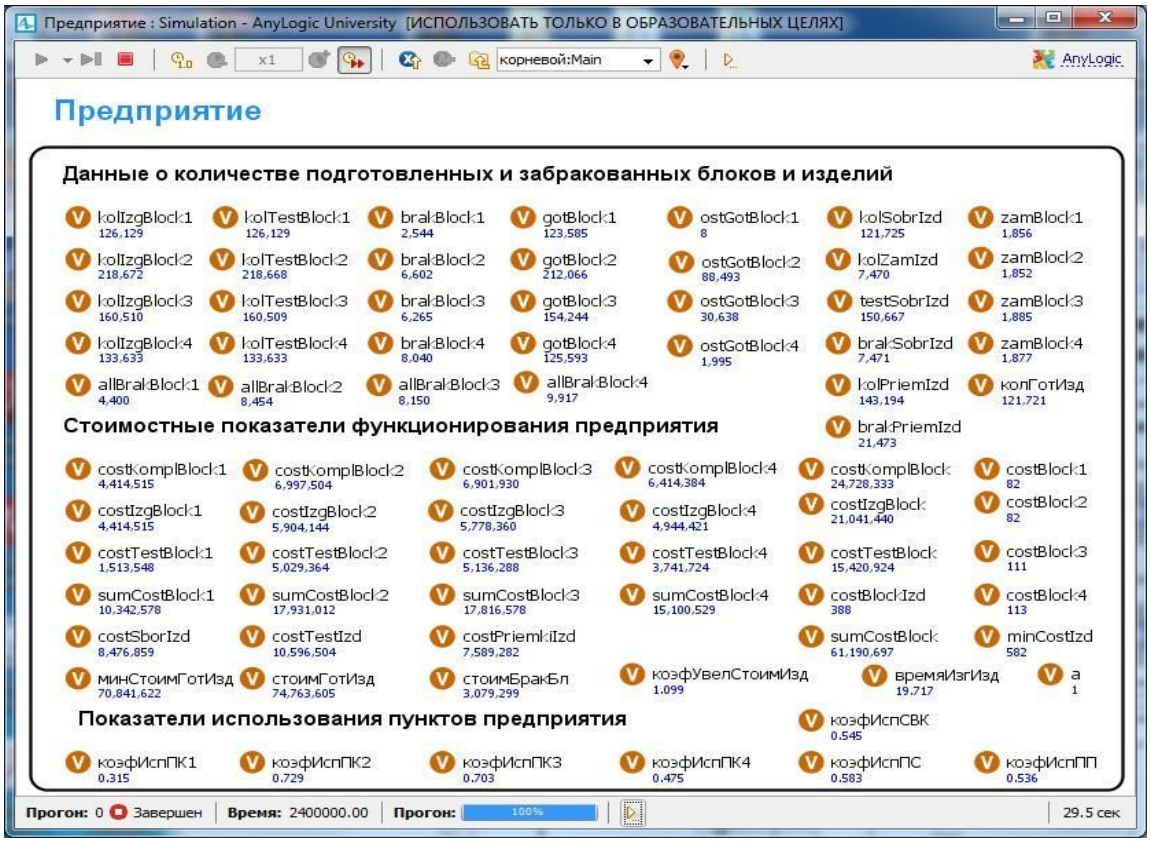

Рисунок 3.12 Результат реалізації моделі

РОЗДІЛ 4: ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ РОЗРОБКИ ПІДСИСТЕМИ (БІЗНЕС-ПЛАН)

4.1 РЕЗЮМЕ

Компанія “Ajax” є українською IT-компанією, заснованою у 2009 році. Основний офіс компанії знаходиться у Львові, а також є представництва в Києві та Кракові. “Ajax” спеціалізується на розробці програмного забезпечення та наданні послуг у сфері IT-технологій.

Компанія має досвід роботи зі замовниками з Європи та США, зокрема з такими компаніями, як Siemens, Toyota, HP, Motorola, та іншими. За роки роботи, “Ajax” зарекомендувала себе як надійний та компетентний партнер у сфері розробки програмного забезпечення. Компанія “Ajax” працює в різних сферах IT-технологій, зокрема розробка веб-додатків, мобільних додатків, програмного забезпечення для автоматизації бізнес-процесів та інше. Компанія має досвід роботи з такими технологіями, як Java, .NET, Python, Ruby on Rails, React та іншими.

“Ajax” має висококваліфікований колектив фахівців, серед яких є програмісти, дизайнери, тестувальники та інші спеціалісти. Компанія має систему навчання та розвитку своїх співробітників, що дозволяє підтримувати високий рівень професійної компетентності. У загальному, компанія “Ajax” є успішною та перспективною IT-компанією з досвідом роботи зі світовими лідерами у сфері IT-технологій.

“Ajax” має розширену базу клієнтів в різних країнах світу, зокрема у США, Великій Британії, Німеччині, Швейцарії та Ізраїлі. Компанія пропонує послуги з розробки програмного забезпечення, додатків для мобільних пристроїв, веб-розробки, тестування програмного забезпечення та консультування з питань IT.

“Ajax” має команду висококваліфікованих розробників, які мають багаторічний досвід у IT-індустрії. Компанія використовує найновіші технології та методології у своїй роботі, зокрема Agile та Scrum. Загальна філософія компанії

полягає у створенні високоякісного програмного забезпечення, яке задовольняє потреби клієнтів та відповідає найвищим стандартам якості. Компанія має підхід до роботи з клієнтами, що базується на індивідуальному підході та взаєморозумінні, що дозволяє їй успішно виконувати проекти різної складності.

Загалом, компанія “Ajax” є досвідченим та професійним провайдером IT-послуг, який має відмінну репутацію та стабільне місце на ринку. Продовжуючи опис компанії Ajax, слід зазначити, що вона спеціалізується на розробці програмного забезпечення та наданні IT-послуг для клієнтів різного рівня складності. Компанія володіє досвідом у таких сферах як електронна комерція, банківська та фінансова галузі, виробництво та автоматизація промисловості, телекомунікації та інші.

Один з ключових принципів Ajax - індивідуальний підхід до кожного клієнта та його потреб. Компанія надає послуги розробки, впровадження та підтримки програмного забезпечення, консалтингу в області IT та бізнесу, тестування програмного забезпечення, а також розробки власних продуктів. Ajax має висококваліфікований колектив фахівців, які використовують сучасні технології та методології розробки ПЗ. Крім того, компанія має партнерські відносини з провідними IT-компаніями, що дозволяє використовувати передові рішення та створювати високоякісне програмне забезпечення.

У наступних розділах курсової роботи буде розглянуто детальніше проектований продукт компанії Ajax, оцінку ринку збуту, конкуренцію, стратегії маркетингу, плани виробництва та організаційні та юридичні аспекти діяльності компанії.

4.2 ПРОЕКТОВАНИЙ ПРОДУКТ АБО ВИД ПОСЛУГ

Компанія “Ajax” спеціалізується на розробці програмного забезпечення для різних сфер бізнесу. Основним продуктом компанії є "Управління проектами", що допомагає клієнтам керувати своїми проектами і задачами. Крім того, компанія

також надає послуги в галузі веб-розробки, мобільної розробки, розробки програмного забезпечення на замовлення, тестування програмного забезпечення та інші.

"Управління проектами" - це онлайн-інструмент для керування проектами, що дозволяє користувачам планувати, відстежувати та керувати своїми проектами та задачами в режимі реального часу. Продукт має простий та зрозумілий інтерфейс, що дозволяє користувачам швидко розпочати роботу. Крім того, "Управління проектами" має багато корисних функцій, таких як планування завдань, відстеження часу, звіти, повідомлення про події та інші.

Компанія “Ajax” також пропонує послуги в галузі веб-розробки. Команда розробників компанії має досвід у розробці веб-сайтів різного рівня складності, від простих корпоративних сайтів до складних e-commerce та соціальних мереж. Крім того, компанія розробляє мобільні додатки для платформ Android та iOS. Крім веб-розробки та мобільної розробки, компанія “Ajax” надає послуги з розробки програмного забезпечення на замовлення.

Крім того, компанія “Ajax” пропонує послуги веб-розробки, включаючи розробку веб-додатків, корпоративних сайтів, інтернет-магазинів, порталів та інших рішень на основі сучасних технологій, таких як React, Angular та Vue.js. Крім того, компанія має значний досвід у розробці мобільних додатків для iOS та Android, а також у розробці програмного забезпечення для різних галузей, включаючи фінанси, медицину, телекомунікації та інші.

Компанія “Ajax” зосереджується на високій якості продукту та побудові довгострокових відносин з клієнтами, що підтверджується низкою нагород та відгуків від задоволених клієнтів. З метою забезпечення високої якості продукту, компанія використовує сучасні методології розробки програмного забезпечення, такі як Agile та Scrum, що дозволяє ефективно взаємодіяти з клієнтом та швидко реагувати на зміни вимог.

У загальному, продукти та послуги компанії “Ajax” орієнтовані на високу якість, ефективність та інноваційність, що дозволяє задовольнити потреби клієнтів з різних галузей та забезпечити успішне виконання проектів.

Компанія “Ajax” пропонує послуги розробки програмного забезпечення (Software Development), зокрема веб-додатків, мобільних додатків та додатків для настільних комп'ютерів. Компанія має досвід у розробці програмного забезпечення для різних галузей, таких як фінанси, електронна комерція, транспорт, логістика, охорона здоров'я та багато інших.

Також компанія “Ajax” пропонує послуги з тестування програмного забезпечення (Quality Assurance) та розробки баз даних (Database Development). Крім того, компанія “Ajax” надає послуги з інтеграції програмного забезпечення та розробки API (Application Programming Interface), що дозволяє зв'язувати програмне забезпечення різних систем та сервісів, що забезпечує їх взаємодію та співпрацю. У загальному, компанія “Ajax” пропонує широкий спектр послуг у сфері розробки програмного забезпечення, що дає змогу задовольняти потреби клієнтів з різних галузей та різних масштабів проектів.

Оцінка ринку збуту є важливим етапом в розробці будь-якого бізнесу, включаючи IT-компанії. Для компанії “Ajax” цей етап є ключовим, оскільки визначає потенційних клієнтів і можливості розвитку. Компанія “Ajax” спеціалізується на розробці програмного забезпечення для малого та середнього бізнесу. Ринок збуту для такої продукції досить великий, оскільки малі та середні підприємства є головними драйверами економічного зростання в багатьох країнах світу.

Згідно з даними статистики, ринок програмного забезпечення для малого та середнього бізнесу в Україні складає більше 300 мільйонів доларів на рік. Однак, на ринку існує досить велика конкуренція, що потребує від компанії “Ajax” пошуку нішевих ринків або вироблення унікальної пропозиції для клієнтів.

Також, нарощування міжнародного бізнесу може стати додатковою можливістю розвитку компанії “Ajax”. В такому разі, оцінка ринку збуту має

включати дослідження ринків в інших країнах, аналіз конкуренції, а також розробку стратегії маркетингу для підвищення впізнаваності бренду та залучення нових клієнтів.

Отже, оцінка ринку збуту є важливим етапом для компанії “Ajax” і має включати дослідження ринку програмного забезпечення для малого та середнього бізнесу в Україні, а також можливостей нарощування міжнародного бізнесу. Для визначення потенційної ринкової потреби в продукті або послузі, компанія “Ajax” провела дослідження ринку. За даними дослідження, сектор IT-послуг в Україні зростає кожного року, а швидкість зростання становить більше 20%. Крім того, в Україні наявний потенціал для розвитку різних галузей, що потребують розробки програмного забезпечення, таких як фінанси, логістика, транспорт та ін.

Крім внутрішнього ринку, “Ajax” також планує займатися експортом своїх послуг в інші країни, такі як США, Великобританія, Німеччина та інші країни Європейського Союзу. За даними досліджень, ринок програмного забезпечення в цих країнах є висококонкурентним, але зростає кожного року. Загалом, компанія “Ajax” прогнозує збільшення попиту на свої послуги внаслідок зростання популярності технологій та залучення нових клієнтів в Україні та за кордоном.

Компанія “Ajax” добре позиціонується на ринку, як з українських, так і з міжнародних позицій. Вона займається розробкою програмного забезпечення на замовлення, а також розробкою власних продуктів для підприємств та стартапів. Її послугами користуються клієнти з різних країн світу, що свідчить про високу якість роботи компанії.

Оцінка ринку збуту проводиться для того, щоб оцінити масштаби можливих продажів продукту чи послуги, визначити потенційні сегменти споживачів та конкурентів на ринку. Для компанії “Ajax” ця оцінка є важливою для розуміння можливостей розвитку її бізнесу та прийняття рішень про вкладення коштів у розробку нових продуктів. Крім того, компанія проводить моніторинг ринку та аналізує нові технології та тенденції у своїй галузі, щоб бути в курсі останніх

трендів та відповідати на потреби ринку. Це дозволяє компанії зберігати своє лідерство та конкурентоспроможність в своїй галузі.

Отже, оцінка ринку збуту є важливою складовою успішного бізнесу компанії “Ajax”. Вона дозволяє розуміти потреби споживачів та конкурентну обстановку на ринку, що є важливим для прийняття стратегічних рішень та планування розвитку компанії.

4.3 КОНКУРЕНЦІЯ

Конкуренція є важливим елементом будь-якого бізнесу, тому необхідно провести аналіз конкурентів компанії “Ajax”. На сьогоднішній день в Україні існує чимало IT-компаній, які пропонують подібні послуги та продукти. Деякі з них:

1. EPAM Systems - компанія, що спеціалізується на розробці програмного забезпечення та наданні консультування з IT-рішень. Компанія відома своїми послугами в області Big Data, машинного навчання та AI.
2. SoftServe - IT-компанія, яка надає послуги у сферах розробки програмного забезпечення, тестування, консалтингу та аутсорсингу. SoftServe спеціалізується на послугах для фінансового, медичного та телекомунікаційного секторів.
3. GlobalLogic - компанія, що надає послуги з розробки програмного забезпечення та тестування. ГлобалЛоджик співпрацює зі світовими лідерами в галузі технологій, такими як Google, Microsoft та інші.
4. Ciklum - IT-компанія, яка працює у сфері розробки програмного забезпечення, тестування та аутсорсингу. Компанія має штаб-квартиру в Україні, але також має представництва у кількох країнах світу.
5. Intellias - IT-компанія, яка надає послуги в області розробки програмного забезпечення та консалтингу. Компанія співпрацює з клієнтами з різних галузей, таких як автомобільна, фінансова, логістична та інші.

В Україні конкурентами компанії “Ajax” є ряд великих IT-компаній, таких як SoftServe, EPAM Systems, GlobalLogic, Ciklum та Luxoft. Всі вони мають досвід розробки програмного забезпечення та надання послуг у сфері IT.

Крім того, національний та міжнародний ринки IT-послуг насичені конкурентами з інших країн, таких як Індія, Китай, США та країни Європи. У більшості випадків ці компанії пропонують послуги зі схожих областей розробки програмного забезпечення, таких як веб-розробка, мобільна розробка, розробка програмного забезпечення для бізнесу та інші.

Однак, компанія “Ajax” займається розробкою високотехнологічних програмних продуктів, таких як штучний інтелект, машинне навчання та інші інноваційні технології. Це дозволяє їй займати певну нішу на ринку IT-послуг та конкурувати з іншими гравцями на ринку.

4.4 СТРАТЕГІЯ МАРКЕТИНГУ

Стратегія маркетингу компанії Ajax базується на декількох основних принципах:

- Орієнтація на клієнта. Компанія надає перевагу потребам клієнтів і зосереджується на розумінні їхніх потреб.
- Реклама та просування на ринку. Ajax використовує різноманітні канали реклами, включаючи соціальні мережі, рекламні банери на сайтах, SEO-оптимізацію та контекстну рекламу в пошукових системах.
- Збільшення свідомості про бренд. Компанія активно використовує своє ім'я та логотип в усіх формах комунікації з клієнтами і потенційними партнерами, щоб збільшити свідомість про бренд Ajax.
- Партнерська мережа. Ajax встановила довгострокові партнерські відносини з деякими провідними гравцями на ринку IT-послуг, що дозволяє їй розширювати свій охоплення та збільшувати кількість клієнтів.

- Фокус на якості. Ajax має високі стандарти якості та постійно працює над вдосконаленням якості своїх послуг та продуктів.
- Аналітика та вдосконалення. Компанія активно використовує аналітичні інструменти для вдосконалення своєї стратегії маркетингу та взаємодії з клієнтами.
- Стратегія маркетингу Ajax дозволяє компанії успішно просуватися на ринку та збільшувати свою клієнтську базу.

4.5 ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ПЛАН

Організаційний план - це документ, який описує організацію та функціонування компанії. Організаційний план повинен містити інформацію про структуру компанії, зокрема про рівні управління, підрозділи та робочі місця, а також про розподіл обов'язків та повноважень між працівниками.

Компанія “Ajax” має досить просту структуру. Вона складається з трьох основних відділів - відділу розробки, відділу маркетингу та продажів та відділу адміністрації. Кожен відділ має свої відповідальності та повноваження.

Компанія буде складатися з кількох основних підрозділів: відділу розробки продукту, відділу маркетингу, відділу продажів, відділу фінансів та відділу управління персоналом. Кожен з цих підрозділів матиме відповідні обов'язки та функції, які дозволять забезпечити реалізацію загальної стратегії компанії:

- Відділ розробки продукту буде відповідати за розробку нових продуктів, оновлення наявних продуктів та підтримку їх роботи. Він буде складатися з програмістів, тестувальників та архітекторів.
- Відділ маркетингу буде відповідати за позиціювання продукту на ринку та рекламну кампанію. Він буде складатися з маркетологів, аналітиків та дизайнерів.

- Відділ продажів буде відповідати за продаж продукту та підтримку клієнтів. Він буде складатися з менеджерів з продажу, підтримки клієнтів та аналітиків.
- Відділ фінансів буде відповідати за фінансову діяльність компанії та розрахунки. Він буде складатися з фінансистів, бухгалтерів та аналітиків.
- Відділ управління персоналом буде відповідати за управління персоналом компанії, включаючи рекрутинг, навчання та розвиток, а також планування кар'єри та заробітної плати.

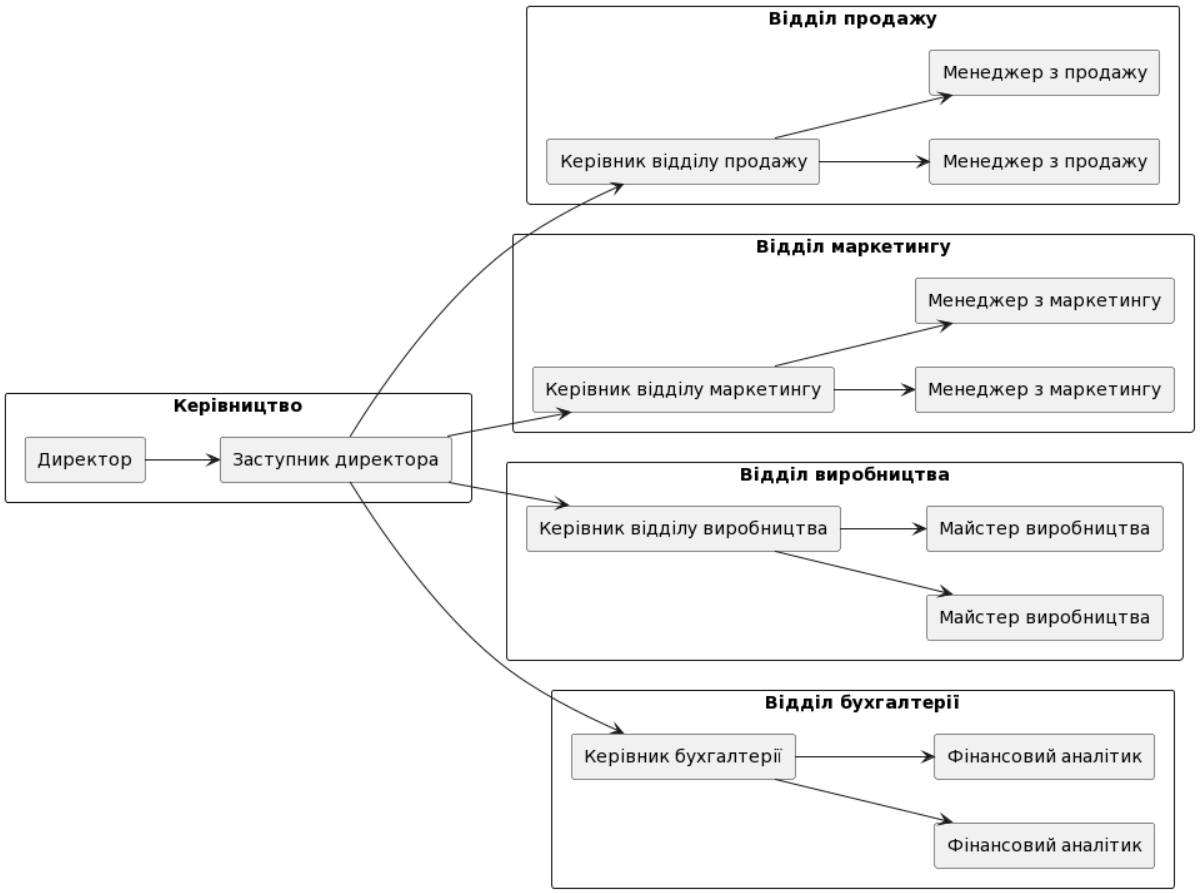

Рисунок 4.1 Організаційна структура IT-компанії "Ajax" *(Джерело: створено автором за джерелом [1])*

Організаційний план є ключовим елементом будь-якої успішної компанії, включаючи "Ajax". Цей розділ розкриває структуру компанії, її функціональні підрозділи та організаційні зміни, необхідні для розвитку бізнесу. Основою

організаційної структури “Ajax” є функціональна організація, де кожен підрозділ спеціалізується на певних аспектах розробки програмного забезпечення. Компанія має такі функціональні підрозділи:

- Розробка: відповідає за процес розробки програмного забезпечення, включаючи проектування, програмування, тестування та впровадження.
- Продажі та маркетинг: займається рекламою продуктів та послуг, проведенням маркетингових досліджень, збільшенням обсягів продажу та взаємодією з клієнтами.
- Адміністрація та фінанси: відповідає за фінансову діяльність компанії, включаючи бухгалтерський облік, звітність та податкові платежі, а також за організацію інфраструктури компанії та управління персоналом.
- Клієнтська підтримка: займається взаємодією з клієнтами, вирішенням проблем та запитів щодо продуктів та послуг компанії.

Крім того, “Ajax” має тісні зв'язки зі спільнотою розробників, що дозволяє компанії швидко реагувати на зміни в галузі та отримувати цінні пропозиції та інсайти щодо розробки продуктів.

4.6 ЮРИДИЧНИЙ ПЛАН

Юридичний план описує правовий статус компанії та деталізує всі юридичні аспекти, пов'язані з її діяльністю. Основна мета юридичного плану - це забезпечення відповідності компанії вимогам законодавства, зниження ризиків юридичних проблем та запобігання непорозумінням з іншими компаніями.

У склад юридичного плану можуть входити наступні пункти:

1. Форма власності: описуються умови та обмеження, пов'язані з власністю на компанію, її акціонерний капітал, правила та процедури власності.

2. Реєстраційні дані: включає інформацію про компанію, зокрема її назву, місцезнаходження, ЄДРПОУ, номери ліцензій, договорів та інші реєстраційні дані.
3. Юридичні процедури: включає опис правил, процедур та вимог, що стосуються діяльності компанії, такі як процедури прийому на роботу, попередження про звільнення, процедури відшкодування шкоди, правила безпеки, страхування та інші.
4. Ліцензування та регулювання: включає інформацію про всі ліцензії та дозволи, які необхідні для виконання діяльності компанії, а також про регулювальні органи, що контролюють її діяльність.
5. Контракти та угоди: включає інформацію про всі контракти та угоди, що укладаються компанією, включаючи угоди з постачальниками, клієнтами, партнерами та інші.
6. Інтелектуальна власність: включає інформацію про захист інтелектуальної власності.

Одним з найважливіших аспектів юридичного плану є вибір форми власності компанії. Наша компанія буде зареєстрована як корпорація з обмеженою відповідальністю (LLC) з метою забезпечення захисту особистих активів власників від ризику банкрутства компанії. LLC також надає більшу гнучкість в управлінні компанією, ніж корпорація з акціонерами. Крім того, ми будемо дотримуватися всіх необхідних юридичних вимог для реєстрації і функціонування компанії. Наш юридичний план також передбачає укладання угод з партнерами, клієнтами та постачальниками, що буде сприяти побудові стійких відносин із всіма зацікавленими сторонами.

Для забезпечення дотримання юридичних вимог ми також збираємося залучити послуги досвідченого юриста. Юрист буде забезпечувати правову підтримку компанії та допомагати у вирішенні юридичних питань, які можуть виникнути в ході її діяльності. Крім того, ми збираємося дотримуватися всіх вимог щодо оподаткування та відповідності правилам податкового законодавства. Для

цього ми збираємося залучити досвідченого бухгалтера, який буде вести облік фінансової діяльності компанії та забезпечувати своєчасне подання всіх необхідних звітів та декларацій.

Окрім того, компанія буде забезпечена кваліфікованими юристами для вирішення різноманітних правових питань, які можуть виникати в процесі діяльності. Також планується укладання договорів з партнерами та клієнтами, які забезпечать безпеку та захист прав компанії.

Крім того, важливим аспектом юридичного плану є дотримання законодавства в галузі, в якій працює компанія. Наші юристи мають досвід у взаємодії з регулюючими органами та зможуть забезпечити дотримання вимог законодавства в процесі діяльності. На даному етапі, необхідно визначитись зі способом оподаткування. Оподаткування є однією з найважливіших складових юридичного плану. Варто враховувати той факт, що вибір способу оподаткування впливає на розмір податкових виплат, що повинна здійснювати компанія.

Далі, необхідно зареєструвати компанію як юридичну особу. Цей процес може зайняти певний час і пов'язаний з виконанням ряду формальностей та подачі необхідних документів до відповідних органів. Крім того, необхідно підготувати документи, які регулюють внутрішні відносини компанії, зокрема: установчі документи, положення про раду директорів, регламент засідань тощо. Також, важливо забезпечити дотримання законодавства в галузі працевлаштування, включаючи підготовку договорів з працівниками та дотримання стандартів безпеки праці.

Нарешті, компанія повинна мати відповідні ліцензії та дозволи на виконання своєї діяльності, якщо вона є регульованою або ліцензованою. Наприклад, якщо компанія займається виробництвом продуктів харчування, їй може знадобитися ліцензія на здійснення певних видів діяльності та сертифікати відповідності.

Крім того, компанія має планувати свою діяльність з урахуванням податкового законодавства, щоб уникнути порушень та сплатити податки у встановлені строки. Щоб забезпечити ефективну юридичну підтримку, компанія

планує створити власний юридичний відділ, який буде відповідати за вирішення всіх правових питань. Це дозволить забезпечити швидке та якісне вирішення всіх юридичних питань, що виникають у процесі діяльності компанії.

4.7 ОЦІНКА РИЗИКУ ТА СТРАХУВАННЯ

Оцінка ризику є важливим етапом у плануванні бізнесу. Вона дозволяє компанії ідентифікувати та проаналізувати потенційні ризики, що можуть виникнути під час здійснення діяльності. На основі такої оцінки компанія може розробити стратегію зменшення ризику та захисту від нього.

Один з головних ризиків, пов'язаних з діяльністю нашої компанії, полягає в можливих проблемах з безпекою даних. Оскільки ми займаємося розробкою програмного забезпечення, ми повинні забезпечити надійну захист інформації, яка передається та зберігається в наших системах. Це може бути досягнуто шляхом використання сучасних технологій шифрування та забезпечення надійного доступу до систем для авторизованих користувачів.

Іншим потенційним ризиком є можливість виникнення проблем з наданням послуг у зазначені терміни. Це може статися через недооцінку складності проектів або через несправність обладнання. Для зменшення цього ризику ми забезпечимо ретельне планування проектів, а також будемо вести постійний моніторинг і обслуговування нашого обладнання.

Для зменшення ризиків компанії та забезпечення захисту від непередбачуваних ситуацій, необхідно укласти договори на страхування майна, відповідальності перед третіми особами та працівників. Крім того, компанія повинна оцінити всі можливі ризики, пов'язані з її діяльністю, та викласти плани дій для їх запобігання або мінімізації наслідків.

Наприклад, якщо компанія займається виробництвом продуктів харчування, то вона повинна пам'ятати про можливість виникнення інфекційних захворювань від їжі, а також можливість отруєння харчовими продуктами. Крім того, компанія

повинна враховувати можливі наслідки надзвичайних ситуацій, таких як пожежі, повені, землетруси та інші. Для цього важливо розробити плани евакуації та відновлення роботи після таких подій.

Також, необхідно мати план дій у разі порушення законодавства та можливих санкцій за такі порушення. Компанія повинна мати юридичний відділ або співпрацювати з юридичною фірмою, щоб вирішувати будь-які питання щодо правової сторони діяльності компанії. Загалом, важливо пам'ятати, що оцінка ризиків та укладення договорів на страхування є важливим етапом в розвитку будь-якої компанії. Це допоможе запобігти можливим фінансовим втратам та зберегти стабільність діяльності компанії в умовах непередбачуваних ситуацій.

Після проведення оцінки ризиків, компанія повинна розглянути можливість страхування своїх активів та діяльності. Страхування може допомогти компанії зменшити ризики та зберегти фінансову стійкість у випадку негативних наслідків. Компанія повинна провести докладний аналіз своїх потреб у страхуванні, визначивши ризики, які необхідно покрити, та вибравши найбільш ефективні та вигідні страхові продукти для своєї діяльності. Крім того, компанія повинна регулярно переглядати свою страхову політику та оновлювати її відповідно до зміни ризиків та потреб. Загальні ризики, з якими може стикнутися компанія, включають ризики пов'язані з нерухомістю, відповідальністю за продукцію, ризики здоров'я та безпеки працівників, ризики цивільної відповідальності, ризики кібербезпеки та інші.

Для зменшення ризику, компанія повинна також розглянути можливості залучення професійних консультантів у галузі ризик-менеджменту та страхування, які допоможуть визначити та зменшити ризики. Загалом, оцінка ризиків та страхування є важливим елементом управління ризиками та забезпечення фінансової стійкості компанії в умовах непередбачуваних подій та негативних наслідків.

Для зменшення ризику, пов'язаного з виробництвом та продажем продукту, наша компанія планує укласти договір на страхування відповідальності за шкоду,

заподіяну третім особам у зв'язку з використанням нашого продукту. Також ми збираємось виконувати всі необхідні вимоги та стандарти щодо безпеки та якості виробництва, що дозволить зменшити ризик негативних наслідків для користувачів нашого продукту.

Окрім того, ми будемо проводити регулярні огляди технічного стану устаткування та контролювати виконання всіх безпечних та стандартних процедур виробництва. Це допоможе попередити можливі аварії та зменшити ризик виникнення проблем з якістю продукту. Також, наша компанія планує здійснювати моніторинг законодавства та правил щодо виробництва та продажу продукту, щоб завжди бути в курсі поточних вимог та уникнути можливих штрафів або судових позовів.

У зв'язку з ризиком неплатоспроможності компанії, ми також плануємо мати достатній запас фінансових ресурсів, які зможуть допомогти нам у випадку непередбачених обставин. Загалом, ми докладаємо всіх зусиль для зменшення ризиків та забезпечення якості нашого продукту, щоб задовольнити потреби наших клієнтів та підвищити довіру до нашої компанії.

Загальна оцінка ризиків та стратегії страхування компанії є важливим аспектом її успіху та стійкості. Наша компанія докладає максимум зусиль, щоб оцінити всі можливі ризики та знайти оптимальні стратегії для їх управління. Для цього ми залучаємо кваліфікованих фахівців та використовуємо сучасні інструменти та технології.

Оцінка ризиків нашої компанії базується на аналізі внутрішніх та зовнішніх факторів, що можуть вплинути на її діяльність. Ми стежимо за ринковими тенденціями та аналізуємо дії конкурентів, щоб знайти можливі загрози та виклики. Також ми оцінюємо ризики, пов'язані з нашими фінансовими операціями, підприємницькою діяльністю та забезпеченням якості наших продуктів та послуг.

Щоб зменшити можливі ризики, ми використовуємо різноманітні стратегії, такі як диверсифікація портфеля продуктів та послуг, постійне вдосконалення нашої системи управління якістю та безпекою, а також використання страхування. Ми

співпрацюємо з провідними страховими компаніями, щоб знайти найкращі рішення для нашої компанії та захистити її від непередбачуваних витрат та загроз.

4.8 ФІНАНСОВИЙ ПЛАН

Для розробки фінансового плану необхідно визначити потреби проекту в фінансових ресурсах та способи їх залучення.

Основні етапи розробки фінансового плану:

1. **Визначення потреб проекту в фінансових ресурсах.**

У цьому етапі визначається потреба проекту в фінансових ресурсах на всіх стадіях його реалізації. Враховуються витрати на придбання обладнання, рекламу, зарплати, оренду приміщень та інші витрати.

2. **Визначення джерел фінансування проекту.**

На цьому етапі визначається, якими джерелами можна забезпечити фінансування проекту. Це можуть бути власні кошти, кредити, інвестиції, гранти тощо.

3. **Розрахунок фінансових потоків.**

В даному етапі розробляється таблиця фінансових потоків, де зазначаються всі витрати та доходи проекту на кожному етапі його реалізації.

4. **Розрахунок показників ефективності проекту.**

В цьому етапі розраховуються такі показники, як чистий дисконтований дохід (НПВ), внутрішня норма доходності (IRR), термін окупності проекту.

5. **Формування фінансової звітності.**

На основі таблиць фінансових потоків та розрахунків показників ефективності формується фінансова звітність, яка дозволяє оцінити фінансову стійкість проекту та визначити його потенційну прибутковість.

6. **Оцінка ризиків та заходи по їх мінімізації.**

У фінансовому плані необхідно враховувати можливі ризики та планувати заходи щодо того, аби мінімізувати фінансові витрати та фінансові ризики.

Для того, щоб розрахувати загальний обсяг доходів, потрібно додати дохід від реалізації продукту або послуги до інших можливих джерел доходу, таких як інвестиції, позики, гранти тощо. Наступним кроком є розрахунок загального обсягу витрат, що включає в себе витрати на виробництво продукту або послуги, витрати на маркетинг, заробітну плату, оренду приміщення та інші необхідні витрати.

Після цього можна розрахувати плановий прибуток, віднімаючи витрати від доходів. Також потрібно врахувати податки та інші обов'язкові витрати. Крім того, необхідно розробити графіки доходів і витрат на кожен місяць протягом року. Це допоможе зрозуміти, коли очікувати пікових доходів та витрат, що дозволить планувати фінансові ресурси на різні періоди.

Також важливо розробити розрахунок точки беззбитковості, яка визначає обсяг продукції або послуг, що потрібно продати, щоб покрити всі витрати і досягти нульового прибутку. Це допоможе оцінити ризики та визначити мінімальний обсяг продажів, який потрібно досягти для стабільної роботи компанії.

Останнім етапом є розробка плану фінансування, де визначається, які джерела фінансування будуть використовуватись для забезпечення необхідних ресурсів для розвитку компанії. Це можуть бути інвестиції, позики, гранти, власний капітал тощо.

Отже, наступним кроком у фінансовому плані є оцінка потреби в інвестиціях. Оскільки компанія планує розвивати нову лінію продукту, необхідно розглянути можливості залучення додаткових коштів для фінансування розширення виробництва та рекламної кампанії.

Для цього можуть бути використані різноманітні джерела фінансування, такі як банківські кредити, власні кошти та інвестиції. Залежно від обсягу фінансування та умов, запропонованих різними джерелами, компанія може обрати найбільш вигідний варіант для себе. Наприклад, компанія може звернутися до банків з проханням надати їй кредит для розширення виробництва. У такому випадку важливо розглянути умови кредитування, такі як процентна ставка, строк погашення, сума кредиту та його забезпечення.

Іншим варіантом є залучення власних коштів компанії. Якщо компанія має достатні резерви, вона може використовувати їх для фінансування розширення виробництва та проведення рекламної кампанії. Також можливим варіантом є залучення інвесторів, які готові вкладати свої кошти в розвиток компанії. У цьому випадку необхідно розробити бізнес-план, який описує потенційну прибутковість та ризики компанії, щоб залучити інвесторів.

Для оцінки рентабельності та ефективності використання фінансових ресурсів необхідно провести розрахунки декількох фінансових показників.

Першим показником є рентабельність продукції, що визначається як відношення прибутку до витрат на виробництво. Розрахунок рентабельності продукції для нашої компанії можна провести за наступною формулою:

Рентабельність продукції = (Прибуток від реалізації - Витрати на виробництво) / Прибуток від реалізації * 100%.

Другим показником є точка беззбитковості, яка визначає, яка кількість продукції потрібна для того, щоб витрати на виробництво були компенсовані доходами. Точку беззбитковості можна розрахувати за формулою:

Точка беззбитковості = Фіксовані витрати / (1 - (Змінні витрати / Відсоток прибутку від реалізації)).

Третім показником є коефіцієнт ефективності використання основних засобів, що визначає, скільки прибутку компанія здатна отримати на кожну одиницю основних засобів. Коефіцієнт ефективності використання основних засобів можна розрахувати за формулою:

Коефіцієнт ефективності використання основних засобів = Прибуток від реалізації / Залишкова вартість основних засобів.

4.9 СТРАТЕГІЯ ФІНАНСУВАННЯ

Для ІТ-компанії “Ajax” стратегія фінансування повинна бути спрямована на забезпечення необхідної кількості фінансових ресурсів для розвитку бізнесу, збільшення обсягів продажів і доходів. Основними джерелами фінансування можуть бути:

Інвестиції від засновників та інвесторів: Компанія може залучати грошові кошти від засновників, а також від інвесторів, які зацікавлені в розвитку компанії і беруть на себе ризик інвестування в нові бізнес-проекти. Для цього потрібно розробити привабливу інвестиційну пропозицію, яка описує бізнес-план компанії, її конкурентні переваги та потенційну дохідність.

Банківські кредити: Компанія може отримати кредитні кошти від банків для покриття поточних витрат, таких як зарплати працівників, закупівля обладнання та інші витрати, пов'язані з діяльністю компанії. Перед зверненням до банку потрібно детально проаналізувати фінансову ситуацію компанії та її платоспроможність, щоб запобігти можливим фінансовим ризикам.

Випуск акцій: ІТ-компанія може здійснити випуск своїх акцій на фондовій біржі з метою залучення додаткових фінансових ресурсів. Продаж акцій може бути вигідним варіантом для компанії, оскільки вона не сплачує відсотки за кредити та не втрачає контроль над своїм бізнесом, але цей варіант пов'язаний з високими вимогами до фінансової звітності.

ІТ-компанія “Ajax” вирішила скористатися комбінованою стратегією фінансування, яка поєднує в собі залучення власних та залучених коштів. Детальніше про ці підходи можна прочитати у розділі "Фінансовий план".

Залучення власних коштів передбачає залучення фінансування за рахунок внесків власників компанії, що може бути в формі капіталовкладень або резервів. Для компанії “Ajax” такий підхід може бути цілком доцільним, оскільки компанія вже має стабільні фінансові показники та готова інвестувати у свій розвиток. Залучення зовнішнього фінансування може бути реалізоване через випуск облігацій або залучення кредитів від банків та інших фінансових установ. Компанія

“Ajax”може розглядати такий підхід як додатковий джерело фінансування при великих інвестиційних проектах або розширенні бізнесу. Крім того, компанія “Ajax”може розглядати підхід залучення фінансування від партнерів, які можуть вкласти кошти в компанію за умови отримання частки в прибутку або права на управління. Цей підхід може бути цікавим для компанії у випадку, якщо партнери мають значний досвід та можуть допомогти в розвитку бізнесу.

Отже, комбінована стратегія фінансування, що поєднує в собі залучення власних та залучених коштів, може бути оптимальним рішенням для компанії “Ajax” при розвитку свого бізнесу. Найбільш оптимальною стратегією фінансування для компанії “Ajax” може бути комбінація кількох різних джерел фінансування, зокрема:

- Інвесторські кошти. Залучення інвесторів може стати досить ефективним джерелом фінансування, особливо на початкових стадіях розвитку компанії, коли потрібні значні інвестиції для розробки та запуску продукту на ринку. Інвестори можуть вкладати гроші в обмін на частку у компанії або на умовах позики з високою процентною ставкою.
- Кредити. Кредити можуть бути використані для фінансування різних потреб компанії, таких як розробка нових продуктів, збільшення обсягів виробництва або розширення бізнесу в нові регіони. Кредити можуть бути забезпечені різними активами компанії, такими як нерухомість, обладнання або запаси, і можуть мати різні умови, такі як процентна ставка, термін погашення та рівень ризику.
- Краудфандинг. Краудфандинг може бути ефективним джерелом фінансування для компаній, які працюють в інноваційній галузі та мають сильну спільноту фанатів та прихильників. Краудфандинг може включати залучення коштів від осіб або організацій через платформи,

такі як Kickstarter або Indiegogo, у обмін на різні види послуг або продуктів.

- Передплати та попередні замовлення. Передплати та попередні замовлення можуть бути ефективним способом забезпечення фінансування на початковій стадії розвитку компанії.

Зважаючи на те, що змінні витрати є значним фактором в бізнесі, “Ajax” може використовувати різні стратегії фінансування, щоб зменшити ризик витрат і забезпечити сталість бізнесу.

Одна з можливих стратегій - це диверсифікація джерел фінансування. “Ajax” може залежати від декількох джерел фінансування, таких як інвестиції венчурних фондів, банківські кредити, облігації із виплатою відсотків, інвестиції в акції та інші. Це дозволить компанії зменшити ризик, пов'язаний зі зміною цін на ринку та залежністю від конкретного джерела фінансування.

Крім того, “Ajax” може розглядати можливість випуску власних акцій або внесення частки компанії до біржі. Це може забезпечити компанії здійснення нових інвестицій та отримання додаткового капіталу для фінансування розширення бізнесу. Однак, ця стратегія може також призвести до втрати контролю над компанією, якщо більшість акцій будуть знаходитися в руках зовнішніх інвесторів.

Крім того, “Ajax” може розглядати можливість використання фінансових інструментів для захисту від ризиків. Наприклад, використання опціонів може дозволити компанії захистити свої прибутки від впливу змін на ринку, таких як коливання валютних курсів чи цін на сировину. У зв'язку з тим, що IT-компанії є досить перспективними і прибутковими бізнесами, залучення інвестицій може бути досить простим завдяки високій рентабельності компанії. Однак, інвестори зазвичай звертають увагу на такі аспекти:

- Компаній повинна мати чітку і гарно продуману бізнес-стратегію, яка має потенціал для зростання і розвитку на ринку.

- Фінансові показники компанії повинні бути добрими, з високими показниками рентабельності і ефективності використання капіталу.
- Компанія повинна мати якісний та професійний менеджмент з досвідом у сфері IT-бізнесу.
- Ризики, пов'язані з інвестуванням в компанію, повинні бути мінімізовані шляхом належної оцінки ризиків та забезпечення фінансової стабільності.

ВИСНОВКИ

В ході роботи була реалізована модель, яка доводить, що саме імітаційне моделювання – найефективніший та найкращий спосіб побудови моделі фірми. Саме за допомогою неї, економляться кошти фірми, оскільки ризик значно знижується після відтворення даної моделі в програмному забезпеченні, а не в реальному житті.

Створення такої імітаційної моделі дозволить нам врегулювати вже існуюче підприємство або створити нове , яке буде працювати ідеально. Реалізувавши можна

зробити висновок що імітаційне моделювання має багато переваг :

· висока адекватність між фізичною суттю описуваного процесу і його моделлю;

· можливість описати складну систему на досить високому рівні деталізації;

· значно більше областей дослідження, ніж аналітичне моделювання;

· відсутність обмежень відображення в моделі залежностей між параметрами моделі; · можливість оцінки функціонування системи не тільки в стаціонарних станах, але і в перехідних режимах (процесах) ;

· одержання значної кількості даних про досліджуваний об'єкт (закон розподілу випадкових величин, числові значення абсолютні та відносні, і багато іншого) ;

· найбільш раціональне ставлення «результат – витрати» по відношенню до аналітичного і фізичного моделюванню.

В розділі "Опис компанії" було детально розглянуто основні характеристики ІТ-компанії “Ajax”, зокрема її історію, місію, виробництво продукції та послуг, а також конкурентну перевагу.

У розділі "Ринок та конкуренція" було проаналізовано ринкову ситуацію в галузі ІТ, визначено основних конкурентів, а також розроблено стратегії підвищення конкурентоспроможності компанії.

У розділі "Організаційний план" було розроблено організаційну структуру компанії, визначено функції керівництва та робочі обов'язки працівників.

В розділі "Юридичний план" були проаналізовані правові аспекти функціонування компанії, розроблені стратегії захисту прав інтелектуальної власності, а також визначені правові вимоги до працівників.

У розділі "Оцінка ризику та страхування" було проаналізовано можливі ризики, які можуть виникнути в процесі діяльності компанії, а також розроблені стратегії зменшення ризиків та забезпечення безпеки працівників.

У розділі "Фінансовий план" було проаналізовано фінансові показники компанії, розроблені стратегії фінансування та інвестування, а також запропоновані рекомендації щодо покращення фінансової стабільності компанії.

Ми провели аналіз ринку, визначили місце нашої компанії на ньому, з'ясували потреби та очікування наших клієнтів, розробили стратегію маркетингу, вивчили конкурентну ситуацію на ринку та визначили наші конкурентні переваги.

У наступному розділі - Організаційний план - ми визначили організаційну структуру компанії, описали роль та відповідальність кожного члена команди, а також визначили потребу в наймі нових співробітників.

У розділі Юридичний план ми розглянули важливі правові питання, такі як реєстрація компанії, відносини з клієнтами та партнерами, а також захист інтелектуальної власності.

У розділі Оцінка ризику та страхування ми описали ризики, які можуть виникнути в процесі роботи компанії, та запропонували план дій для зменшення їх

впливу. Також ми розглянули можливості страхування та захисту компанії від негативних наслідків.

У розділі Фінансовий план ми розробили детальний фінансовий прогноз на період трьох років, визначили потребу в капіталі, з'ясували джерела фінансування та запропонували стратегію фінансового управління.

Нарешті, у розділі Стратегія фінансування ми описали конкретні методи залучення капіталу, такі як залучення інвесторів, кредитування та власний капітал.

Що стосується розділу "Організаційний план", ми розробили детальний опис організаційної структури компанії “Ajax” та визначили роль кожного підрозділу в процесі розробки та реалізації продуктів. Дана інформація допоможе компанії забезпечити ефективний розвиток та управління персоналом.

У розділі "Юридичний план" ми дослідили ключові правові аспекти, пов'язані з діяльністю компанії, та надали рекомендації щодо їх вирішення. Це допоможе забезпечити правову безпеку компанії та уникнути можливих юридичних проблем.

В розділі "Оцінка ризику та страхування" ми визначили ризики, які пов'язані з діяльністю компанії, та запропонували різні методи зменшення ризику, включаючи страхування. Це допоможе компанії забезпечити стійкість та захист від можливих фінансових втрат.

У розділі "Фінансовий план" ми розглянули фінансові аспекти діяльності компанії та запропонували різні стратегії фінансування, які допоможуть забезпечити фінансову стійкість та розвиток компанії в майбутньому.

Нарешті, у розділі "Стратегія фінансування" ми розглянули питання щодо різних видів фінансування та визначили найбільш підходящі для компанії “Ajax”. Зокрема, ми розглянули питання про підвищення капіталу, випуск акцій та запозичення коштів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Сайт компанії “Ajax”. Джерело: https://secur.ua/ajax/?utm_campaign=PMax_Ajax_K&utm_term=&utm_source=google&utm_medium=cpc&gclid=Cj0KCQjwpPKiBhDvARIsACn-gzAZGD8J79SsDEYG3RBZZFJzvZiMDxKiP8xbTqBeCwjA1WGANTFiPPsaAkLvEALw_wcB (2023 р.)
2. Державна служба статистики України. (2021). Основні показники соціально-економічного розвитку України за 2020 рік. Доступно на: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/12/zb_Osn_pod_2020.pdf (2023 р.)
3. IT-кластер Львів. (2021). IT Industry in Lviv 2021. Доступно на: https://itcluster.lviv.ua/wp-content/uploads/2021/06/IT-Industry-in-Lviv-2021.pdf (2023 р.)
4. IT-кластер України. (2021). IT-індустрія України: перспективи розвитку 2021-2025. Доступно на: https://itukraine.org.ua/files/files/IT_Industry_of_Ukraine_2021-2025.pdf (2023 р.)
5. Інфопортал "ЛІГА:ЗАКОН". (2021). Конституція України. Доступно на: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80 (2023 р.)
6. Міністерство економіки України. (2021). Концепція розвитку IT-індустрії в Україні до 2030 року. Доступно на: https://me.gov.ua/Documents/Download?id=325d7e7d-9e6e-4576-b0ea-7b1e73f3b361 (2023 р.)
7. Міністерство фінансів України. (2021). Звіт про фінансовий стан державного бюджету України за 2020 рік. Доступно на: https://index.minfin.com.ua/ua/economy/budget/report/2020/ (2023 р.)

8. Міністерство цифрової трансформації України. (2021). Допомога IT-галузі під час пандемії COVID-19. Доступно на: https://thedigital.gov.ua/news/dopomoga-it-galuzi-pid-chas-pandemiyi-covid-19 (2023 р.)
9. Харріс, Д. (2003). Логістика в постачаннях. Київ: Видавничий дім "Стандарт".
10. Ivanov, D., Dolgui, A., & Sokolov, B. (2017). The impact of digital technology and Industry 4.0 on the ripple effect and supply chain risk analytics. International Journal of Production Research, 55(17), 5033-5052.
11. Проноза, І. О., & Кузьменко, О. М. (2018). Логістичне управління підприємством: теоретичні аспекти та практичні рекомендації. Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут", 5(1253), 15-22.
12. Li, X., & Shi, J. (2019). Integration of Internet of Things and big data analytics for supply chain management. In 2019 18th International Symposium on Distributed Computing and Applications for Business Engineering and Science (DCABES) (pp. 19-22). Guilin, China: IEEE.
13. Симчишина, О. А. (2021). Оптимізація логістичних систем на основі моделювання. У Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції "Сучасні технології у логістиці та управлінні промисловими підприємствами" (с. 75-79). Одеса, Україна: Одеський національний політехнічний університет
14. Імітаційне моделювання систем масового обслуговування: навч. посіб. [для студентів техн. спец. вищ. навч. закл.] / [В. Б. Толубко, А. Д. Кожухівський, В. В. Вишнівський та ін.]. – Київ, 2018. – 175 с.
15. Рувінська В. М. Аналіз обчислювальних систем. Конспект лекцій для студентів фахів 8.091501 та 8.080403. / В. М. Рувінська. – Одеса: Наука і техніка, 2016. – 120 с.
16. Купалова Г. І. Теорія економічного аналізу: Навч. посіб. / Г. І. Купалова. – Київ: Знання, 2018. – 639 с.
17. Поняття імітаційного моделювання та імітаційної моделі [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:

https://pns.hneu.edu.ua/pluginfile.php/293334/mod_resource/content/1/%D0%A2%D0%B5%D0%BC%D0%B0%2023.pdf (2023 р.)

18. Кос М. В. Імітаційне моделювання в процесі професійної підготовки майбутніх офіцерів тактичного рівня як науково-педагогічна проблема / М. В. Кос. // «Young Scientist». – 2018. – С. 49.
19. Дацій О.І. Теорія економічного аналізу: навч. посіб. /[О.І. Дацій, О. О. Шевченко, Н. О. Шевченко, Н. І. Демчук, М. О. Сичова, В. П. Жук]; за ред. О. І. Дація. - Дніпропетровськ: Біла К. О., 2014. - 236 с.
20. Жерновий Ю. В. Імітаційне моделювання систем масового обслуговування: Практикум / Ю. В. Жерновий. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 307 с.
21. Таха Х. А. Введение в исследование операций, 7-е издание / Хемди А. Таха. – Москва: Издательский дом "Вильямс", 2015.
22. Шевчук Я. В. Імітаційне моделювання транспортних систем / Я. В. Шевчук. // International Scientific Journal. – 2016.
23. А. Богачевский, В. Ю. Шумский. // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2016.

    а.
24. Капінус С. В. Імітаційне моделювання параметрів дорожнього руху у критичних ситуаціях на транспортній мережі / С. В. Капінус. // Автомобіль і електроніка. Сучасні технології. – 2017.
25. Томашевський В. М. Моделювання систем / В. М. Томашевський. – Київ: Видавнича група BHV, 2015. – 352 с.
26. Заборонні знаки [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://roadrules.com.ua/pdr-ukraini/pdr-znaki-rozmitka/zaboroni-znaki/zaboroni-znaki.html (2023 р.)
27. Початок руху та зміна його напрямку [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://vodiy.ua/pdr/10/ (2023 р.)

28. ПРО ЖОВТИЙ СИГНАЛ СВІТЛОФОРА [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://ukravtodor.gov.ua/press/news/pro_zhovtyi_syhnal_svitlofora.html (2023 р.)
29. Macharis, C., Bontekoning, Y. M., & Trip, J. J. (2014). Sustainable logistics and supply chain management: Principles and practices for sustainable operations and management. Abingdon: Kogan Page.
30. Chakraborty, A., & Talluri, S. (2012). Greening of the supply chain. In The Oxford handbook of supply chain management (pp. 451-470). Oxford: Oxford University Press.
31. Fleischmann, B., Krikke, H., Dekker, R., & Flapper, S. (2000). A characterization of logistics networks for product recovery. Omega, 28(6), 653-666.
32. Lu, L., Song, H., & Zhang, J. (2017). Understanding the impacts of big data on travel demand and travel behavior: An application of random forest models. Transportation Research Part C: Emerging Technologies, 79, 96-114.
33. Stanciu-Pană, R., Popa, V., & Bâzoi, G. (2015). Designing sustainable supply chains using agent-based simulation. Procedia Engineering, 132, 120-127.
34. Li, S., & Villegas, J. G. (2019). Blockchain for traceability in manufacturing: A systematic literature review. International Journal of Production Research, 57(7), 2049-2069.
35. Holmström, J., Ala-Risku, T., & Franke, U. (2019). Exploring the potential of digital twins in supply chain analytics. International Journal of Production Economics, 210, 15-28.